

Spis treści

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIECIA.....	13
GLOSZY	32
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2008, NR 12	48
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2008, NR D.....	53
INFORMACJE	63
Dane statystyczne – październik 2008 r.....	64

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Radosław Nowaczewski, Maciej Machowski,

Maciej Plaskacz, Elżbieta Szczepanowska,

Łukasz Węgrzynowski, Tadeusz Zembrzuski,

Andrzej Zielony

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 21 lutego 2008 r., VI ACz 2134/07, zagadnienia prawnego:

„Czy wynikająca z art. 479⁴³ k.p.c. rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, obejmuje także postępowanie w sprawie toczącej się pomiędzy innymi stronami – w tym także z powództwa organizacji społecznej działającej na rzecz ochrony interesów konsumentów przeciwko innemu przedsiębiorcy stosującemu takie same lub podobne postanowienia wzorca umownego, jak wpisane, niebędącemu jednak stroną postępowania w sprawie w której zapadł wyrok wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. – i skutkuje obowiązkiem odrzucenia pozwu w nowej sprawie?”

podjął uchwałę:

Rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479⁴³ w związku z art. 365 k.p.c.) nie wyłącza możliwości wytoczenia powództwa przez tego samego lub innego powoda – w tym także przez organizację społeczną działającą na rzecz ochrony interesów konsumentów – przeciwko innemu przedsiębiorcy, niebiorącemu udziału w postępowaniu, w którym zapadł wyrok, stosującemu takie same lub podobne postanowienia wzorca, jak wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 7 października 2008 r., III CZP 80/08, M. Sychowicz, T. Bielska-Sobkowicz, E. Skowrońska-Bocian)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2008 r., VI Ga 32/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w sprawie rozpoznanej z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym na podstawie art. 505⁷ zdanie 1 k.p.c. od apelacji pobiera się opłatę stałą, czy stosunkową?”

podjął uchwałę:

W sprawie rozpoznanej z pominięciem, na podstawie art. 505⁷ zdanie 1 k.p.c., przepisów o postępowaniu uproszczonym, od apelacji pobiera się opłatę stosunkową (art. 18 ust. 2 w zw. z art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 7 października 2008 r., III CZP 81/08, M. Sychowicz, T. Bielska-Sobkowicz, E. Skowrońska-Bocian)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 15 maja 2008 r., XIII Cz 67/08, zagadnienia prawnego:

„Czy zarządzenia wydane na podstawie art. 569 § 2 k.p.c. a niekończące postępowania podlegają zaskarżeniu i z mocy którego z przepisów postępowania?”

podjął uchwałę:

Na postanowienie sądu opiekuńczego zawierające zarządzenie, o którym mowa w art. 569 § 2 k.p.c., wydane w sprawie „na czas toczącego się postępowania”, przysługuje zażalenie na podstawie art. 791 k.p.c.

(uchwała z dnia 7 października 2008 r., III CZP 83/08, M. Sychowicz, T. Bielska-Sobkowicz, E. Skowrońska-Bocian)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 4 czerwca 2008 r., II Ca 426/08, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w postanowieniu stwierdzającym nabycie służebności w drodze zasiedzenia przez przedsiębiorstwo należy oznaczać nieruchomości władnącą;

2. w przypadku pozytywnej odpowiedzi na pierwsze pytanie, w oparciu o jakie kryteria powinna być wskazywana nieruchomości władnąca?”

podjął uchwałę:

Przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹- 305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa.

(uchwała z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, M. Sychowicz, T. Bielska-Sobkowicz, E. Skowrońska-Bocian)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z dnia 8 lipca 2008 r., I ACa 213/08, zagadnienia prawnego:

„Czy uprawnionemu z tytułu pierwszeństwa w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami Skarbu Państwa (Dz.U. z 2006 r. Nr 195, poz. 1437), który skorzystał z niego, składając oświadczenie wymienione w art. 29 ust. 1d powołanej ustawy, przysługuje roszczenie o zawarcie umowy?”

podjął uchwałę:

Osobie, która złożyła oświadczenie wyrażające zgodę na nabycie nieruchomości po cenie określonej w zawiadomieniu (art. 29 ust. 1d w związku z art. 29 ust. 1c ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r.

Nr 231, poz. 1700) i w związku z tym korzysta z pierwszeństwa uregulowanego w art. 29 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy, nie przysługuje roszczenie o zawarcie umowy.

(uchwała z dnia 7 października 2008 r., III CZP 95/08, M. Sychowicz, T. Bielska-Sobkowicz, E. Skowrońska-Bocian)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 14/08, zagadnienia prawnego:

„Czy przepis art. 76 ust. 4 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, wprowadzony ustawą z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (...) (Dz.U. Nr 63, poz. 635), ma zastosowanie do hipotek ustanowionych przed wejściem tej ustawy w życie?”

podjął uchwałę:

Przepis art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.) ma zastosowanie do hipoteki zabezpieczającej kredyt udzielony na budowę domów mieszkalnych, jeżeli podział nieruchomości obciążonej nastąpił po wejściu w życie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy - Prawo o notariacie (Dz.U. Nr 63, poz. 635).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 16 października 2008 r., III CZP 71/08, J. Gudowski, H. Ciepla, K. Pietrzykowski, Z. Strus, M. Sychowicz, K. Tyczka-Rote, M. Wysocka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2008 r., I Cz 105/08, zagadnienia prawnego:

„Czy dłużnik jest uczestnikiem postępowania w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko jego współmałżonkowi?”

podjął uchwałę:

Dłużnik nie jest uczestnikiem postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko jego małżonkowi w trybie art. 787 k.p.c.

(uchwała z dnia 16 października 2008 r., III CZP 85/08, A. Górski, M. Bączyk, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2008 r., VIII GUp - 20/07/Zw 21, zagadnienia prawnego:

„Czy od zażalenia na zarządzenie o zwrocie zgłoszenia wierzytelności przez sędziego komisarza, opłatę należy pobrać na zasadzie art. 75 pkt 3, art. 19 ust. 3 pkt 2, czy też art.14 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.)?”

podjął uchwałę:

Od zażalenia na zarządzenie sędziego-komisarza o zwrocie zgłoszenia wierzytelności pobiera się opłatę podstawową.

(uchwała z dnia 16 października 2008 r., III CZP 88/08, A. Górski, M. Bączyk, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem z dnia 28 maja 2008 r., V Cz 193/08, zagadnienia prawnego:

„Czy komornikowi na podstawie art. 49 ust. 1 w zw. z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 24 maja 2007 r., Dz.U. z 2007 r. Nr 112, poz. 769) przysługuje opłata egzekucyjna, w przypadku gdy komornik złożył na rachunek depozytowy sądu kwoty zgromadzone w okresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego z mocy art. 24 ust. 2 ustawy o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 78, poz. 684 ze zm.), - na podstawie uprzedniego zajęcia wierzytelności - a po podjęciu postępowania, a następnie na wniosek wierzyciela po umorzeniu postępowania egzekucyjnego - gdy kwoty te zostały przez komornika zwrócone dłużnikowi?”
podjął uchwałę:

Komornikowi nie przysługuje opłata egzekucyjna od czynności podjętych w okresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 78, poz. 684 ze zm.), polegających na pobraniu należności z zajętej wcześniej wierzytelności i przekazaniu ich do depozytu sądowego.

(uchwała z dnia 16 października 2008 r., III CZP 90/08, A. Górski, M. Bączyk, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 16 maja 2008 r., I ACa 328/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w sprawie o nakazanie złożenia oświadczenia woli o ustanowieniu odrębnej własności lokalu uzyskanego wskutek adaptacji strychu i sprzedaży tego lokalu na podstawie uchwały wspólnoty wyrażającej zgodę na adaptację strychu i na

sprzedaż lokalu oraz na podstawie opartej na niej umowy przedwstępnej zawartej ze wspólnotą mieszkaniową legitymację bierną posiada wspólnota mieszkaniowa, czy też wszyscy właściciele lokali tworzący tę wspólnotę?”
podjął uchwałę:

W sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o ustanowienie odrębnej własności i sprzedaży lokalu powstałego wskutek przebudowy strychu, stanowiącego przedmiot własności wspólnej, legitymacja bierna przysługuje wspólnocie mieszkaniowej.

(uchwała z dnia 16 października 2008 r., III CZP 91/08, A. Górski, M. Bączyk, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu postanowieniem z dnia 25 czerwca 2008 r., III Cz 204/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle zmian przepisów i wejścia w życie ustaw: z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 ze zm.), z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 ze zm.) oraz z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2006 r. Nr 158, poz. 1121), aktualność zachował pogląd, iż administracyjny tytuł wykonawczy wystawiony przez ZUS, a obejmujący należności z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a także z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, może stanowić tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 § 1 pkt 3 k.p.c., a ponadto czy realizacja uprawnień Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako wierzyciela hipotecznego, wynikających z hipoteki wpisanej w księdze wieczystej może nastąpić wyłącznie przez wszczęcie egzekucji sądowej?”
podjął uchwałę:

Administracyjne tytuły wykonawcze obejmujące składki na ubezpieczenie społeczne (art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.), na ubezpieczenie zdrowotne (art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Dz.U. Nr 210, poz. 2135 ze zm.) oraz na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, Dz.U. Nr 158, poz. 1121) są tytułami egzekucyjnymi w rozumieniu art. 777 § 1 pkt 3 k.p.c. Nie stanowi takiego tytułu administracyjny tytuł wykonawczy obejmujący składki na Fundusz Pracy (art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. Nr 99, poz. 1001 ze zm.).

(uchwała z dnia 16 października 2008 r., III CZP 99/08, A. Górski, M. Bączyk, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 7 maja 2008 r., VI Ga 34/08, zagadnienia prawnego:

„Czy nabywca przedsiębiorstwa może ubiegać się o udzielenie zamówienia, powołując się na nabyte wraz z przedsiębiorstwem niezbędną wiedzę i doświadczenie w rozumieniu art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 223, poz. 1655 ze zm.) w sytuacji, w której zbywca – przedsiębiorca jednoosobowy – prowadzi nadal tę samą działalność gospodarczą?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 7 października 2008 r., III CZP 87/08, M. Sychowicz, T. Bielska-Sobkowicz, E. Skowrońska-Bocian)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Ubezpieczonych we wniosku z dnia 25 kwietnia 2008 r., RU/125/08/ALD, zagadnienia prawnego:

„Czy ubezpieczyciel dokonując zwrotu kosztów pogrzebu, o których mowa w art. 446 § 1 k.c. w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej wynikającej z obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych ma prawo zaliczyć na poczet tych kosztów zasiłek pogrzebowy wypłacany na podstawie art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.)?”

przedstawił pełnemu składowi Izby Cywilnej Sądu Najwyższego następujące zagadnienie prawne:

Czy zasiłek pogrzebowy wypłacony na podstawie art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) podlega uwzględnieniu przy ustalaniu odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 446 § 1 k.c.?

(postanowienie składu siedmiu sędziów z dnia 10 października 2008 r., III CZP 60/08, T. Ereciński, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, L. Walentynowicz, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 6 marca 2008 r., II Ca 16/08, zagadnienia prawnego:

„Czy roszczenie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, utworzonej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1995 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.), o zwrot pożyczki udzielonej członkowi tej kasy ulega przedawnieniu w terminie dziesięciu lat

(art. 118 k.c. *in principio*), czy też ulega przedawnieniu w terminie trzech lat, jako roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 118 k.c. *in fine*)?”

umorzył postępowanie przed Sądem Najwyższym.

(postanowienie z dnia 10 października 2008 r., III CZP 96/08, J. Gudowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 17 czerwca 2008 r., IX Ga 113/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku ogłoszenia upadłości współnika spółki cywilnej, na skutek ustania z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości wspólności ustawowej między małżonkami na podstawie przepisu art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.), w skład masy upadłości wchodzi, oprócz udziału współnika we wspólnym majątku spółki cywilnej, także majątek osobisty tego współnika, obejmujący przedmioty stanowiące majątek dorobkowy jego i współmałżonka?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 16 października 2008 r., III CZP 97/08, A. Górski, M. Bączyk, I. Koper)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNĘCIA

III CZP 117/08

„1. Czy przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. termin do wystąpienia z wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej podlega przywróceniu;

2. Czy przyczyna uchybienia terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd ustaje w dniu, w którym dowiedział się on o wyznaczeniu go pełnomocnikiem?”

(wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 30 września 2008 r., RPO-577529-IV/07/AG)

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zarysowały się dwa przeciwstawne kierunki interpretacyjne dotyczące możliwości przywrócenia wskazanego w art. 169 § 1 k.p.c. terminu ustawowego.

W części orzeczeń Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że generalnie nie ma podstaw prawnych do przywrócenia tygodniowego terminu na wystąpienie z wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej, gdyż możliwości przywrócenia takiego terminu nie przewidują przepisy kodeksu postępowania cywilnego, skoro zaś strona składa wniosek o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej z przekroczeniem terminu określonego w art. 169 § 1 k.p.c., to wniosek ten powinien podlegać bezwzględnie odrzuceniu.

Sąd Najwyższy wskazał także, że po upływie tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu do wniesienia środka odwoławczego termin do dokonania tej czynności procesowej nie może być przywrócony, zatem sąd drugiej instancji powinien odrzucić środek zaskarżenia w razie bezzasadnego przywrócenia terminu przez sąd pierwszej instancji. Kategorieczność wyrażonej tezy zdaje się

– zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich – wskazywać na potwierdzenie przez Sąd Najwyższy braku prawnej możliwości przywrócenia przez sąd tygodniowego terminu z art. 169 § 1 k.p.c.

W orzecznictwie zarysowało się także stanowisko odmienne, Sąd Najwyższy bowiem jednoznacznie opowiedział się za możliwością przywrócenia na zasadach ogólnych tygodniowego terminu na złożenie wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej.

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił również uwagę, że w literaturze jednolicie prezentowany jest pogląd wskazujący na prawną możliwość przywracania przez orzekający sąd tygodniowego terminu do wystąpienia z wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej. W świetle przedstawionych poglądów, przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. termin ustawowy ma podlegać przywracaniu na zasadach ogólnych, określonych w rozdziale 5 działu I tytułu VI kodeksu postępowania cywilnego.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, istnieją ważne argumenty przemawiające za przyjęciem możliwości przywracania terminu do wystąpienia z wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej, niewątpliwie bowiem mogą wystąpić takie sytuacje faktyczne, które skutkują niezawinionym (usprawiedliwionym w świetle całokształtu okoliczności danego stanu faktycznego) uchybieniem przez stronę terminowi przewidzianemu w art. 169 § 1 k.p.c. (np. po ustaniu jednej przyczyny, skutkującej uchybieniem terminowi do dokonania czynności procesowej, aktualizuje się w realiach danej sprawy inna, odrębna przeszkoda, która prowadzi w istocie do uchybienia tygodniowemu terminowi do wystąpienia z wnioskiem o przywrócenie terminu).

Z drugiej strony, stosowanie instytucji przywrócenia terminu do ustawowego terminu stanowiącego w istocie przesłankę dopuszczalności przywrócenia terminu do dokonania innej (niejako pierwotnej) czynności procesowej zdaje się stanowić przejaw proceduralnego komplikowania prawa.

Odnosząc się do drugiego zagadnienia, Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, że równie istotny problem interpretacyjny art. 169 § 1 k.p.c. uwidacznia się w zakresie określenia początku biegu tygodniowego terminu do wystąpienia z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej w sytuacji, gdy wiadomość

o wyznaczeniu danej osoby pełnomocnikiem dotarła do niej po upływie terminu przewidzianego prawem dla wniesienia tegoż środka prawnego.

A.Z.

*

III CZP 118/08

„1. Czy radca prawny (advokat, rzecznik patentowy) ustanowiony w sprawie przez osobę będącą pełnomocnikiem mocodawcy może uwierzytelnić odpis pełnomocnictwa udzielonego przez stronę osobie, która jako pełnomocnik strony (uczestnika postępowania) sporządziła pełnomocnictwo substytucyjne dla tego radcy prawnego (advokata, rzecznika patentowego), w przypadku odpowiedzi negatywnej;

2. czy dopuszczalna jest konwalidacja braku formalnego pisma procesowego (sprzeciwu) w postaci nienależytego umocowania pełnomocnika poprzez zatwierdzenie przez stronę czynności dokonanych przez pełnomocnika, który nie był należycie umocowany, a jeżeli tak, to czy sąd rozpoznający sprawę obowiązany jest wezwać stronę do potwierdzenia takich czynności?”

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2008 r., III CZP 22/08, J. Gudowski, G. Misiurek, H. Pietrkowski)

Notka

Zagadnienie to, pod sygnaturą akt III CZP 22/08, zostało omówione w „Izbie Cywilnej” 2008, nr 3, s. 19.

*

III CZP 119/08

„Czy w przypadku wniesienia do spółdzielni mieszkaniowej wkładu budowlanego w pełnej wysokości z majątku odrębnego jednego z małżonków (obecnie majątku osobistego) i powstania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu należącego zgodnie z art. 215 § 2 ustawy z dnia 16 września

1982 r. prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 30, poz. 210 ze zm.) do obojga małżonków, przy podziale majątku objętego wspólnością ustawową

1. wartość zwaloryzowanego wkładu budowlanego odpowiada rynkowej wartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w chwili dokonania podziału;

2. czy też zwiększenie wartości rynkowej tego prawa należącego do majątku wspólnego winno być podzielone między małżonków proporcjonalnie do ich udziałów w majątku wspólnym;

3. czy waloryzacja wkładu budowlanego wniesionego do spółdzielni mieszkaniowej w pełnej wysokości z majątku odrębnego jednego z małżonków przy zastosowaniu art. 358¹ § 3 k.c. możliwa jest z uwzględnieniem innego miernika zmiany siły nabywczej pieniądza, np. według relacji wysokości wkładu budowlanego do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę z chwili wniesienia wkładu do spółdzielni mieszkaniowej i porównania jej z aktualną w dacie dokonywania podziału majątku wspólnego wysokością przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia?"

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 9 lipca 2008 r., II Ca 243/08, G. Josiak, M. Łakomy, E. Sobolewska-Hejbert)

Zdaniem Sądu Okręgowego, za ukształtowany w orzecznictwie przyjąć należy pogląd, że ustalenie wartości składników majątku wspólnego następuje według cen rynkowych z chwili orzekania o podziale, a nie z daty ustania wspólności lub innej chwili. Zasada ta dotyczy również określenia wartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, które jest ograniczonym prawem rzeczowym, zbywalnym, wchodzącym w skład spadku po osobie, której przysługiwało.

Według Sądu drugiej instancji, istotne dla rozstrzygnięcia niniejszego zagadnienia prawnego jest stanowisko Sądu Najwyższego, który przyjął, że wartość nakładu z majątku odrębnego jednego z małżonków na ich majątek wspólny, polegającego na wpłacie dokonanej przez tego małżonka na wkład mieszkaniowy związany ze spółdzielczym lokatorskim prawem do lokalu odpowiada w chwili podziału tego majątku takiej części wartości spółdzielczego prawa do lokalu, jaką część stanowiła ta wpłata, w stosunku do całego wkładu mieszkaniowego. Na marginesie

można dodać, że podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w zakresie rozliczenia nakładów poczynionych z majątku odrębnego jednego z małżonków na ich majątek wspólny, w związku z budową domu lub nabyciem lokalu, gdy między chwilą dokonywania nakładów i chwilą orzekania o zwrocie nakładów zmieniła się wartość domu lub lokalu oraz przy podziale majątku, w skład którego wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu powstałe z przekształcenia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu należącego do majątku odrębnego jednego z małżonków.

Jak podkreślił Sąd drugiej instancji, ten sam sposób waloryzacji nakładu na nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w przypadku pokrycia z majątku odrębnego pełnej kwoty wymaganego wkładu budowlanego prowadziłyby do wniosku, że zwaloryzowana wartość nakładu odpowiada rynkowej wartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w chwili dokonania podziału majątku wspólnego. Przyjęcie takiego rozumowania prowadziłyby do sytuacji, w której „zniesienie wspólności” spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu przez przyznanie tego prawa wyłącznie wnioskodawcy nie dawałoby uczestnicze postępowania faktycznie prawa do spłaty, ponieważ wysokość spłaty pokrywałaby się z sumą połowy nakładu, jaki uczestniczka postępowania winna zwrócić wnioskodawcy. Rozwiązanie to mogłoby naruszać nie tylko zasadę słuszności obowiązującą w małżeńskich stosunkach majątkowych, ale również treść art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 212 § 2 k.c.

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne wskazał także, że zawarte w art. 46 k.r.o. odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów o dziale spadku, które z kolei nakazują stosowanie odpowiednio przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych, powoduje, że zgodnie z art. 212 § 2 k.c. strona, która nie otrzymała w naturze części nieruchomości lub lokalu, ma prawo domagać się od tego, komu to prawo przypadło w całości, spłaty odpowiadającej jej udziałowi we współwłasności lub „wspólności” innego prawa.

A.Z.

III CZP 120/08

„Czy powód, któremu przysługiwało prawo pierwokupu w związku z zawarciem umowy dzierżawy nieruchomości rolnej na okres dłuższy niż trzy lata w oparciu o uchylony obecnie art. 695 § 2 k.c. może to prawo wykonać w razie sprzedaży dzierżawionej nieruchomości po wejściu w życie ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2003 r. Nr 64, poz. 592) nawet jeśli nie spełnia warunków z art. 3 ust. 1 tej ustawy?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 7 sierpnia 2008 r., II Ca 415/08, E. Bazelan, E. Popek, A. Podolska-Kojtych)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą zagadnienia, według jakich przepisów należy oceniać warunki uprawniające dzierżawcę do skorzystania z prawa pierwokupu w sytuacji, w której umowa dzierżawy nieruchomości rolnej została zawarta w czasie obowiązywania art. 695 § 2 k.c., a umowa sprzedaży tej nieruchomości po wejściu w życie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2003 r. Nr 64, poz. 592 – dalej: „ustawa”), która uchyliła art. 695 § 2 k.c. i nie wprowadziła w tym zakresie przepisów przejściowych.

Sąd Okręgowy zauważył, że oceniając ważność czynności prawnej należy stosować przepisy z chwili jej dokonania oraz zasadę bezpośredniego działania ustawy nowej, co przemawia za uznaniem, że prawo pierwokupu przysługujące dzierżawcy nieruchomości w przypadku jej sprzedaży należy oceniać według obecnie obowiązującego art. 3 ust. 1 ustawy. Za takim poglądem przemawia także stanowisko doktryny.

Sąd Okręgowy zwrócił jednak uwagę, że zapatrywanie to może prowadzić do pokrzywdzenia dzierżawcy, gdyż przepis obecnie obowiązujący wymaga do skorzystania z prawa pierwokupu spełnienia większej ilości warunków; art. 695 k.c. ograniczał się bowiem tylko do trwania lub wykonywania umowy dzierżawy, podczas gdy art. 3 ust. 1 ustawy wymaga, aby umowa dzierżawy została zawarta w formie pisemnej z datą pewną oraz aby nabywana nieruchomość wchodziła w skład gospodarstwa rodzinnego dzierżawcy. Strona zawierając umowę dzierżawy nie miała ani powodu, ani potrzeby uzyskiwania urzędowego poświadczenia daty, a stawianie

jej obecnie takich wymagań pozbawiłoby ją posiadanych dotychczas uprawnień w zakresie korzystania z prawa pierwokupu.

Ponadto elementem stosunku dzierżawy, ukształtowanego przed wejściem w życie ustawy, było przysługujące dzierżawcy prawo pierwokupu określone w art. 695 k.c. Skoro przepis ten został uchylony, a ustawa nie określiła skutku, jaki uchylenie to ma wywierać na istniejące już stosunki prawne, to należy przyjąć, że treść tych stosunków nie ulega zmianie, a więc dzierżawcy nieruchomości rolnych nadal przysługuje prawo pierwokupu na dotychczasowych zasadach. Stanowisko to Sąd Okręgowy wzmocnił, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2000 r., IV CKN 140/00 (OSNC 2001, nr 5, poz. 72).

E.S.S.

*

III CZP 121/08

„Czy podstawę wpisu hipoteki przymusowej w księdze wieczystej, na podstawie art. 31 ust. 1 u.k.w.h. może stanowić odpis ugody sądowej z klauzulą wykonalności, którego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 26 września 2008 r., IX Ca 314/08, E. Budna, R. Bandosz, K. Gradowska)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą dopuszczalności dokonania wpisu hipoteki przymusowej w księdze wieczystej na podstawie wniosku, do którego został dołączony odpis (kserokopia) protokołu z rozprawy zawierający ugodę sądową wraz z klauzulą wykonalności, których zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza. Sąd Okręgowy odniósł się do art. 31 u.k.w.h., przewidującego, że wpis może być dokonany na podstawie dokumentu z podpisem notarialnie poświadczonym, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują innej formy dokumentu, i stwierdził, że przepisy szczególne określają m.in. formę dokumentu niezbędną do powstania prawa podlegającego wpisowi do księgi wieczystej. Dla przedstawionego zagadnienia prawnego istotna jest forma dokumentu będącego

podstawą wpisu hipoteki przymusowej. Zgodnie z art. 109 ust. 1 u.k.w.h., podstawą wpisu hipoteki jest tytuł wykonawczy określony w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym, a stosownie do art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c., ugoda zawarta przed sądem jest tytułem egzekucyjnym, który po nadaniu mu klauzuli wykonalności staje się tytułem wykonawczym.

W ocenie Sądu Okręgowego, podstawę wpisu hipoteki przymusowej do księgi wieczystej nie może stanowić tytuł wykonawczy wraz z dołączonym do wniosku o wpis odpisem tego tytułu z podpisem notarialnie poświadczonym, odpis (kserokopia) protokołu rozprawy stanowi bowiem dokument urzędowy w rozumieniu art. 244 k.p.c. Sąd Okręgowy przytoczył pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 30 października 1984 r., III CZP 62/84 (OSNCP 1985, nr 7, poz. 88), że poświadczona notarialnie kopia orzeczenia sądowego nie jest dokumentem i zaznaczył, że wyrażona w art. 31 ust. 1 u.k.w.h. zasada notarialnego poświadczenia podpisu nie odnosi się do dokumentów urzędowych, o których mowa w art. 244 k.p.c.

E.S.S.

*

III CZP 122/08

„Czy sprzedaż nieruchomości przez kościelną osobę prawną osobie świeckiej bez stosownego zezwolenia właściwego organu kościoła skutkuje nieważnością tej czynności prawnej?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 3 września 2008 r., II Ca 1090/08, H. Knysak-Molczyk, A. Koźlińska, A. Cholewa-Kuchta)

Przedstawione zagadnienie prawne dotyczy problemu dopuszczalności stosowania prawa kanonicznego w polskim obrocie cywilnoprawnym w zakresie reprezentacji kościelnych osób prawnych.

Sąd Okręgowy zauważył, że w judykaturze Sądu Najwyższego dominuje stanowisko wskazujące na możliwość stosowania prawa kanonicznego w polskim prawie cywilnym. Możliwość ta nie wynika jednak z art. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej

(Dz.U. z 1989 r. Nr 29, poz. 154 – dalej: „ustawa”), gdyż stanowi on realizację przewidzianą w art. 25 Konstytucji i art. 1 konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską podpisanego w dniu 28 lipca 1993 r. (Dz.U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318) zasady autonomii i niezależności państwa i kościoła. Zgodnie z tą zasadą, państwo nie jest uprawnione do regulowania spraw wiary, a prawo kanoniczne nie wywiera bezpośrednich skutków w sferze państwowego porządku prawnego. Prawo kanoniczne może zatem wywoływać skutki w państwowym porządku prawnym, ale tylko przez ustawę lub umowę międzynarodową. Stosownie do art. 2 ustawy oraz art. 5 konkordatu, sprawy dotyczące reprezentacji kościelnych osób prawnych, jako niebędące sprawami ściśle religijnymi lub majątkowymi wewnątrzkościelnymi, należą do sfery państwowego porządku prawnego. Sąd Najwyższy uznał, że podstawą do stosowania prawa kanonicznego w kwestii reprezentacji ww. osób jest art. 35 i 38 k.c. oraz art. 3 i 5-14 ustawy.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na możliwość zajęcia przeciwnego stanowiska. Uprawnienie kościoła do regulowania kwestii reprezentacji kościelnych osób prawnych powinno wynikać z ustawy, gdyż związane jest z obrotem cywilnoprawnym, który nie dotyczy wprost problematyki wiary. Z art. 2 ustawy oraz z art. 5 konkordatu nie można wyprowadzić wniosku, że prawo kanoniczne ma kształtować sferę reprezentacji kościelnych osób prawnych w rozumieniu prawa cywilnego. Kościół jest jednostką autonomiczną, która sama tworzy swoje prawo, a państwo nie może go kontrolować, dlatego jego stosowanie w polskim porządku prawnym jest możliwe tylko w drodze ustawy. Podobnie nie może stanowić podstawy recepcji prawa kanonicznego do prawa polskiego art. 3 i 5-14 ustawy, gdyż przepisy te dotyczą innej materii. Sąd Okręgowy zaznaczył jednocześnie, że prawo kanoniczne składa się nie tylko z kodeksu prawa kanonicznego, ale także z prawa partykularnego tworzonego przez szerokie grono uprawnionych podmiotów kościelnych. Poza tym dokonywanie wykładni prawa kanonicznego wymaga znajomości jej reguł, specyfiki oraz organów uprawnionych do jej dokonywania. Pozostawienie zatem regulacji kwestii reprezentacji kościelnych osób prawnych prawu kanonicznemu może powodować liczne problemy dla podmiotów stosujących prawo.

Zdaniem Sądu przedstawiającego pytanie prawne, dopuszczenie możliwości stosowania prawa kanonicznego w obrocie cywilnym oznaczałoby stosowanie prawa,

które – zgodnie z art. 87 Konstytucji – nie zostało formalnie wprowadzone do obrotu prawnego. Prawo kanoniczne nigdy nie zostało bowiem opublikowane na terenie państwa polskiego, a więc nie jest źródłem powszechnie obowiązującego prawa. Włączenie go do polskiego porządku prawnego może nastąpić wyjątkowo i musi wynikać wprost z ustawy. Wykładnia rozszerzająca w tym zakresie jest niedopuszczalna.

W ocenie Sądu Okręgowego, czynność prawna dokonana z kościelną osobą prawną powinna być oceniana tylko na podstawie przepisów prawa polskiego, a ocena tej czynności w kontekście prawa kanonicznego powinna zostać pozostawiona kościołowi. Wynika to z art. 23 konkordatu, który wprost odwołuje się do wyłącznego stosowania prawa polskiego w zakresie określonych w nim czynności prawnych. Stwierdzenie przez kościół działania organu kościelnej osoby prawnej z przekroczeniem swoich uprawnień skutkowałoby natomiast tylko na gruncie prawa kanonicznego, a więc nie wpływałoby na ważność czynności prawnej w obrocie cywilnym.

E.S.S.

*

III CZP 123/08

„Czy szkoda w postaci utraty pożytków cywilnych z rzeczy wyrządzona w wyniku wydania niezgodnej z prawem ostatecznej decyzji administracyjnej (art. 160 § 1 k.p.a.) o odmowie przyznania prawa własności czasowej powstaje w chwili utraty możliwości korzystania z rzeczy, tzn. wystąpienia pierwszego skutku, bez względu na rozmiar szkody?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 września 2008 r., I ACa 301/08, E. Jefimko, I. Fick-Brzeska, H. Muras)

Sąd Apelacyjny zauważył, że przedstawione zagadnienie prawne nie jest jednolicie ujmowane w judykaturze. Podstawą rozbieżności jest różnica w kwalifikowaniu szkody w postaci *lucrum cessans* jako jednej szkody lub wielu odrębnych szkód.

Sąd drugiej instancji wyróżnił stanowisko, akceptowane przez doktrynę, że momentem powstania szkody, o której mowa w art. 160 § 1 k.p.a., zarówno w postaci *damnum emergens*, jak i *lucrum cessans* jest data pojawienia się pierwszego uszczerbku w dobrach poszkodowanego. Jedno zdarzenie (decyzja administracyjna) może powodować wiele skutków, ale szkoda jest jedna, choć mogą zwiększać się jej rozmiary, szkoda ma bowiem charakter dynamiczny i obok pierwszego uszczerbku mogą pojawiać się dalsze, pozostające w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem uzasadniającym odpowiedzialność odszkodowawczą. Chwilą powstania szkody jest pierwsze następstwo decyzji w postaci uszczerbku w dobrach prawnie chronionych, kolejne następstwa nie powodują bowiem powstania szkody, ale zwiększenie jej rozmiarów.

Sąd Apelacyjny przedstawił także stanowisko przeciwne; szkoda obejmująca utracone korzyści jest związana z utratą przez właściciela nieruchomości kolejnych należnych mu okresowo świadczeń możliwych do dochodzenia dopiero po nadejściu ich wymagalności. Nie jest zatem trafne założenie, że szkoda związana z utratą ww. świadczeń jest jedną szkodą, powstałą w chwili pojawienia się pierwszego uszczerbku majątkowego. Takiemu zapatrywaniu sprzeciwia się także bieg terminów przedawnienia ww. roszczeń. W zakresie zobowiązań, których podstawą jest art. 160 k.p.a., ustawodawca odróżnił moment powstania zobowiązania i roszczenia odszkodowawczego od wymagalności takiego roszczenia. Powołany przepis wiąże wymagalność roszczeń oraz ich przedawnienie z datą, w której decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wyrządzającej szkodę lub decyzja stwierdzająca, że decyzja ta została wydana z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stała się ostateczna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w rozpoznawanej sprawie wymagalność roszczenia o naprawienie szkody nie może być wiązana z chwilą powstania zobowiązania do naprawienia szkody. Poszkodowany nie mógł bowiem korzystać z nieruchomości także po wejściu w życie Konstytucji, a jego roszczenie odszkodowawcze nie uległo przedawnieniu – zgodnie z art. 160 § 6 k.p.a. – i przysługuje mu aż do czasu, w którym odzyska tytuł prawny do nieruchomości lub otrzyma odszkodowanie z tytułu szkody spowodowanej wydaniem wadliwej decyzji administracyjnej.

E.S.S.

III CZP 124/08

„Czy umowa zawarta przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością reprezentowaną przez odwołanego członka zarządu, który figuruje w rejestrze jest nieważna?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 12 września 2008 r., VI Ga 69/08, J. Naworski, M. Białocerkiewicz, J. Rusiński)

Podstawą wątpliwości Sadu Okręgowego jest kwestia, czy czynność prawna dokonana w imieniu osoby prawnej w charakterze jej organu, bez umocowania, jest dotknięta sankcją nieważności bezwzględnej. Sąd Okręgowy przedstawił pogląd sądu pierwszej instancji, że czynność taka nie jest dotknięta sankcją nieważności, lecz bezskuteczności zawieszanej, sąd ten dopuścił bowiem możliwość stosowania *per analogiam* przepisów o pełnomocnictwie, tj. art. 103 § 1 i 2 k.c., do działań podejmowanych przez osoby występujące w charakterze organu osoby prawnej. W uzasadnieniu swego stanowiska powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 r., III CZP 31/07 (OSNC 2008, nr 2, poz. 14). Sąd Okręgowy zauważył jednak, że uchwała ta dotyczy innego zagadnienia prawnego. Zwrócił uwagę, że w judykaturze Sądu Najwyższego oraz w doktrynie dotychczas dominował pogląd, iż czynność prawna dokonana przez tzw. fałszywy organ jest bezwzględnie nieważna i przychylił się do tego stanowiska.

Dalsze wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą zagadnienia, czy domniemania wynikające z art. 14 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 – dalej: „uKRejS”) wpływają na możliwość uznania czynności prawnej za nieważną, skoro kontrahent podmiotu wadliwie reprezentowanego działał w zaufaniu do treści wpisów w rejestrze (działał w dobrej wierze), a w procesie wszczętym na podstawie art. 189 k.p.c. nie powołuje się na nieważność czynności prawnej.

Sąd Okręgowy wyróżnił stanowisko, że w procesie o ustalenie nieważności umowy wszczętym z powództwa podmiotu, który nie brał udziału w czynności prawnej, aby obalić domniemanie z art. 14 i 17 ust. 1 uKRejS konieczne jest wykazanie złej

wiary kontrahenta strony, która nie wykonała obowiązku ujawnienia aktualnych danych w rejestrze. Nieprzeprowadzenie tego dowodu skutkuje niemożnością podważenia ważności takiej czynności, gdyż dane, które nie zostały wpisane do rejestru nie wywołują skutków prawnych wobec osób trzecich. Sąd ten zwrócił uwagę także na inne zapatrywanie, że domniemania wynikające z art. 14 i 17 ust. 1 uKRejS chronią tylko osoby trzecie i to one mogą powoływać się na nieważność umowy ze względu na wadliwą reprezentację podmiotu, który nie ujawnił w rejestrze nowych członków zarządu. W celu obalenia ww. domniemań wystarczy zatem przeprowadzenie dowodu przeciwnego, bez konieczności wykazywania, że osoba trzecia działała w złej wierze. Podmiot niebiorący udziału w czynności prawnej może zatem skutecznie podważyć ważność tej czynności na podstawie art. 39 k.c., nawet jeżeli kontrahent podmiotu, który był niewłaściwie reprezentowany, działał w dobrej wierze i nie powołuje się na nieważność umowy.

E.S.S.

*

III CZP 125/08

„Czy osoba, która będąc właścicielem gruntu objętego postępowaniem scaleniowym przeprowadzonym na podstawie ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scaleniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 11, poz. 80) w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o scalaniu gruntów (Dz.U. Nr 10, poz. 55) i nie będąc uczestnikiem postępowania scaleniowego staje się współwłaścicielem nieruchomości poscaleniowej, w skład której trafił jej grunt, współwłaścicielem nieruchomości wydzielonej tytułem ekwiwalentu uczestnikowi postępowania scaleniowego, który wniósł ten grunt do postępowania, czy też zachowuje wyłączone prawo własności gruntu w granicach sprzed postępowania scaleniowego bez potrzeby dokonywania zniesienia współwłasności nieruchomości poscaleniowej, do której trafił jej grunt?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 3 października 2008 r., II Ca 782/08, A. Szlingiert, A. Paszyńska-Michałowska, M. Wysocki)

Zagadnienie dotyczy sytuacji prawnej osoby niebędącej uczestnikiem postępowania scaleniowego, w wyniku którego doszło do rozdysponowania gruntami stanowiącymi własność jej poprzedników prawnych, toczącego się na podstawie ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. z 2003 r. Nr 178, poz. 1749). Sąd Okręgowy rozważył kwestię, czy poglądy doktryny i judykatury Sądu Najwyższego, wyrażone na gruncie ustawy z dnia 24 stycznia 1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 3, poz. 13 ze zm.), zachowały swą aktualność po wejściu w życie ustawy z dnia 26 marca 1982 r., tym bardziej że art. 25 ust. 1 tej ustawy jest analogiczny do art. 16 ustawy z dnia 24 stycznia 1968 r. Zauważył, że zawarty w ustawie z dnia 24 stycznia 1968 r. zapis o nieprzesądzeniu przez decyzję scaleniową tytułu własności wskazuje, iż intencją ustawodawcy było niepogarszanie sytuacji właściciela gruntu objętego postępowaniem scaleniowym, który nie brał w nim udziału. Zdaniem Sadu Okręgowego, regulacja ta może prowadzić do wniosku, że właściciel gruntu, który nie uczestniczył w postępowaniu scaleniowym nadal nim pozostaje w granicach sprzed scalenia i może domagać się wydania gruntu od aktualnego posiadacza, oczywiście po wcześniejszym geodezyjnym wyodrębnieniu. Właściciel gruntu może zatem żądać ochrony na mocy art. 222 § 1 k.c.

Sąd Okręgowy wskazał na możliwość zajęcia innego stanowiska, że włączenie działki przedscaleniowej do nieruchomości powstałej w wyniku scalenia skutkuje współwłasnością nieruchomości. Podstawą tej współwłasności może być stosowany *per analogiam* art. 193 k.c. Sąd Okręgowy zauważył, że przyjęcie tej koncepcji powoduje jednak problemy, gdyż osoba, której przypadłaby nieruchomość poscaleniowa narażona byłaby na spory regresowe, konieczność przeprowadzenia postępowania o zniesienie współwłasności, komplikacje związane z ustalaniem udziałów we współwłasności. Osoba, której grunt włączono do nieruchomości poscaleniowej, nie miałaby natomiast pewności, czy w wyniku zniesienia współwłasności otrzymałaby grunt odpowiadający jego parametrom sprzed scalenia.

Sąd Okręgowy krytycznie odniósł się także do koncepcji współwłasności powstałej pomiędzy właścicielem gruntu przedscaleniowego a osobą, która otrzymała ekwiwalent za ten grunt, jako jej samoistny posiadacz i uczestnik postępowania scaleniowego ze względu na trudności związane ze wskazaniem podstawy prawnej tej

wspólności. Poza tym, przy przyjęciu tego zapatrywania, w praktyce może dochodzić do sytuacji, w której w interesie zainteresowanego właściciela nie będzie dochodzenie roszczeń w stosunku do innego gruntu niż ten, który stanowił jego własność przed scaleniem, a to prowadziłoby do pogorszenia jego sytuacji w wyniku postępowania scaleniowego. Zaletą tego poglądu jest jednak nie włączanie osób trzecich w spór pomiędzy właścicielem gruntu przedscaleniowego a uczestnikiem postępowania scaleniowego, który władał tym gruntem w czasie postępowania i otrzymał za niego ekwiwalent.

E.S.S.

*

III CZP 126/08

„Czy wspólnik spółki jawnej, który wystąpił z tej spółki, ma zdolność upadłościową?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 sierpnia 2008 r., XXIII Gz 634/08, A. Jasińska, E. Wierzbicka, A. Owczarewicz)

Sąd Okręgowy przedstawił pogląd sądu pierwszej instancji, że były wspólnik spółki jawnej posiada zdolność upadłościową. Nieuzasadniona jest bowiem wykładnia art. 5 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535, zwana „Pr.u.n.”) rozróżniająca sytuację aktualnego wspólnika spółki jawnej od sytuacji byłego wspólnika tej spółki, gdy występujące w Prawie upadłościowym i naprawczym pojęcie „wspólnika spółki osobowej” zostało zaczerpnięte z kodeksu spółek handlowych. Wyłączenie zdolności upadłościowej byłego wspólnika byłoby bowiem sprzeczne z art. 31 § 1 k.s.h. i nie znajdowałoby uzasadnienia w powołanym art. 5 ust. 3 pkt 2 Pr.u.n. Przyjmując ten pogląd należałoby uznać, że zawarte w ww. przepisie pojęcie wspólnika odnosi się do kategorii osób, które są lub były wspólnikami spółki osobowej i odpowiadają ze spółką bez ograniczeń całym swoim majątkiem.

Sąd Okręgowy zwrócił jednak uwagę na możliwość przyjęcia poglądu przeciwnego. Z art. 1 ust. 1 Pr.u.n. wynika możliwość ogłoszenia upadłości jedynie przez przedsiębiorców. Stosowanie przepisów Prawa upadłościowego i naprawczego do osób niebędących przedsiębiorcami jest możliwe, ale tylko wtedy, gdy ustawa tak stanowi, co oznacza, że jest to wyjątek od zasady i z tego względu nie może być interpretowany rozszerzająco. Prawo to określa sytuacje, w których zdolność upadłościowa przysługuje pomimo utraty cechy przedsiębiorcy, a także wyznacza granice czasowe możliwości ogłoszenia upadłości tych podmiotów. Odmienne stanowisko prowadziło do uznania dopuszczalności ogłoszenia upadłości wspólnika, który wystąpił ze spółki i swoim działaniem nie przyczynił się do popadnięcia jej w stan niewypłacalności. Poza tym, wykładnia pojęcia „wspólnika spółki osobowej” dokonana na gruncie Prawa upadłościowego i naprawczego oraz kodeksu spółek handlowych prowadzi do wniosku, że przepisy pierwszej z powołanych ustaw, stanowiąc *lex specialis* w stosunku do art. 31 k.s.h., umożliwiają prowadzenie postępowania upadłościowego tylko wobec aktualnego wspólnika spółki jawnej.

E.S.S.

*

III CZP 127/08

„Czy ustanowiony w art. 479⁹ § 1 k.p.c. obowiązek doręczenia w toku sprawy przez stronę reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego odpisów pism procesowych z załącznikami bezpośrednio stronie przeciwnej i dołączenie do pisma procesowego wnoszonego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym, pod rygorem zwrotu pisma bez wzywania do usunięcia tego braku – dotyczy również składanego w formie pisma procesowego wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 września 2008 r.,
V ACz 502/08, T. Pidzik, L. Modrzyk, B. Kurzeja)

Sąd Apelacyjny zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 17 października 2005 r., III CZP 65/05 (OSNC 2006, nr 3, poz. 50) i uznał za zasadne rozróżnienie pism procesowych na mające znaczenie dla innych osób uczestniczących w procesie – i z tego względu podlegających doręczeniu – oraz nieposiadających takiego znaczenia, wobec czego nie wymagają one doręczenia. Zaznaczył, że kwestię, czy stronie przeciwnej należy doręczyć odpis pisma procesowego składanego w sądzie nie rozstrzyga art. 479⁹ k.p.c., lecz art. 128 k.p.c., gdyż paragraf pierwszy tego przepisu wprowadza wyjątek w zakresie spraw gospodarczych od zasady oficjalności przewidzianej w art. 131 § 1 k.p.c., a art. 479⁹ § 2 k.p.c. ogranicza ten wyjątek, powracając do zasady oficjalności w stosunku do wymienionych w nim pism.

Sąd Apelacyjny rozważył także zagadnienie, czy stronie przeciwnej w ogóle należy doręczać odpis pisma wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania określonej czynności procesowej, zwłaszcza że zarówno w doktrynie, jak i w judykaturze dozwala się na złożenie wniosku o przywrócenie terminu i środka odwoławczego w jednym piśmie procesowym. Podkreślił, że doręczanie pism procesowych ma na celu zapoznanie się przez stronę zainteresowaną z treścią doręczanego pisma i otworenie jej możliwości zajęcia stanowiska w sprawie. W ocenie Sądu Apelacyjnego, istotna jest kwestia, czy strona przeciwna jest osobą zainteresowaną wynikiem postępowania w sprawie o przywrócenie terminu. Sąd ten zauważył, że jeżeli w sprawie występują przesłanki do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, to powinien on zostać rozpoznany po przeprowadzeniu rozprawy. Okoliczność ta przesądza, iż strona przeciwna powinna znać treść tego wniosku, aby mogła czynnie uczestniczyć w postępowaniu sądowym. Należy zatem uznać, że wniosek o przywrócenie terminu jest pismem procesowym mającym znaczenie dla strony przeciwnej i z tego względu wymaga doręczenia.

Sąd Apelacyjny przedstawił także stanowisko przeciwne, wynikające z istoty postępowania o przywrócenie terminu do dokonania określonej czynności procesowej. Złożenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego inicjuje dwie odrębne czynności procesowe: wniesienie tego środka oraz złożenie wniosku o przywrócenie terminu. Wykładnia art. 168 § 2 k.p.c. wskazuje, że zarówno formalna skuteczność wniesienia środka odwoławczego, jak i złożenie wniosku następuje

wyłącznie w interesie strony występującej z nim, która korzysta m.in. z ustawowego prawa do uprawdopodobnienia okoliczności uzasadniających wniosek. Strona przeciwna nie ma natomiast prawa do zaskarżenia postanowienia uwzględniającego wniosek i postanowienia kończącego postępowanie w sprawie tego wniosku, gdyż ostatnio powołane orzeczenie zapada w jego interesie. Ponadto bezpośrednim celem postępowania o przywrócenie terminu nie jest badanie dopuszczalności środka odwoławczego, czym strona przeciwna mogłaby być zainteresowana, ale ocena zasadności wniosku o przywrócenie terminu. Sąd Apelacyjny przychylił się do drugiego z przedstawionych poglądów.

E.S.S.

*

III CZP 128/08

„Czy dopuszczalne jest oddalenie na posiedzeniu niejawnym wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym?”

(postanowienie Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie z dnia 14 października 2008 r., IV Cz 1021/08, I. Wróblewska-Pokora, B. Janusz, A. Wrembel-Woźniak)

Przedstawione zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy przepisy odnoszące się do wniosku o przywrócenie terminu składanego w postępowaniu upominawczym stanowią kompleksową regulację postępowania o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, wyłączając przepisy ogólne dotyczące przywrócenia terminu, czy też do wniosku o przywrócenie terminu złożonego w postępowaniu upominawczym należy stosować przepisy ogólne, tj. art. 167 i nast. k.p.c.

Sąd Okręgowy przedstawił stanowisko sądu pierwszej instancji, że przepisy dotyczące wniosku o przywrócenie terminu w postępowaniu upominawczym wyłączają możliwość stosowania art. 167 i nast. k.p.c., przepis art. 497¹ § 2 k.p.c. dotyczy bowiem wszelkich czynności podejmowanych przez sąd w postępowaniu upominawczym, w tym także rozpoznawania kwestii wпадkowych, jak np. wniosku

o przywrócenie terminu. Sąd pierwszej instancji nie zakwestionował utrwalonego w doktrynie i judykaturze poglądu, że art. 168 zdanie drugie k.p.c. zezwala na pozytywne rozstrzygnięcie wniosku o przywrócenie terminu na posiedzeniu niejawnym, natomiast oddalenie tego wniosku wymaga przeprowadzenia rozprawy, pomimo to stwierdził, że ze względu na nadrzędny postulat szybkości odrębnego postępowania upominawczego, negatywne rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej może odbyć się na posiedzeniu niejawnym.

Sąd Okręgowy powziął wątpliwość w zakresie zawartego w art. 497¹ § 2 k.p.c. sformułowania „sąd rozpoznaje sprawy na posiedzeniu niejawnym” w postępowaniu upominawczym i uznał, że może ono oznaczać, iż sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym tylko nakazy zapłaty, a rozstrzygnięcie postępowania wpadkowego w postaci wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej powinno odbywać się na podstawie art. 167 i nast. k.p.c., zasadniczym bowiem celem postępowania upominawczego jest wydanie nakazu zapłaty. Sąd Okręgowy krytycznie odniósł się do zapatrywania sądu pierwszej instancji, że o charakterze art. 497¹ § 2 k.p.c. decyduje art. 505 § 1 k.p.c., który odstępuje od ogólnej reguły postępowania odrębnego i nakazuje przeprowadzenie rozprawy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, art. 497¹ k.p.c. nie wyłącza możliwości stosowania w postępowaniu upominawczym przepisów ogólnych, tj. art. 148 w zw. z art. 168 k.p.c., przepis art. 505 § 1 k.p.c. dotyczy bowiem sytuacji, która występuje po prawidłowym wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty. Ponadto systematyka kodeksu postępowania cywilnego wskazuje, że rozdział piąty, dotyczący omawianego zagadnienia, kompleksowo reguluje kwestię uchybienia terminu i jego przywrócenia w zakresie każdej czynności procesowej podejmowanej w każdym postępowaniu regulowanym przez Kodeks postępowania cywilnego, dotyczy on zatem zarówno trybu procesowego, wraz z jego postępowaniami odrębnymi, jak i trybu nieprocesowego.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984) nie wyłączają możliwości złożenia oświadczenia woli w imieniu gminy w zakresie zarządu mieniem przez pełnomocnika gminy ustanowionego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

(uchwała z dnia 3 października 2003 r., III CZP 63/03, A. Górski, I. Koper, Z. Strus, OSNC 2004, nr 12, poz. 188; BSN 2003, nr 10, s. 6; Wok. 2003, nr 11, s. 9; Wok. 2004, nr 4, s. 1; R. Pr. 2004, nr 6, s. 129; Rej. 2004, nr 12, s. 168; Jurysta 2003, nr 12, s. 37; Prok. i Pr. 2004, nr 5, s. 36)

Glosa

Magdaleny Gurdek, Przegląd Prawa Publicznego 2008, nr 7-8, s. 156

Glosa ma charakter krytyczny.

Glosatorka opisała podmiotowość jednostek samorządu terytorialnego w kontekście cywilno- i administracyjnoprawnym. Podkreśliła, że zawarte w ustrojowych ustawach samorządowych zasady reprezentacji województwa, gminy i powiatu różnią się od siebie i budzą w doktrynie daleko idące wątpliwości.

Według komentatorki, wyjaśnienia wymaga, które przepisy wskazują podmioty uprawnione do reprezentacji gminy, powiatu i województwa w sferze cywilnoprawnej, a które w publicznoprawnej. W związku z tym autorka przedstawiła trzy podstawowe modele ujęcia reprezentacji osób prawnych, jednakże, w odniesieniu do gminy, nie poparła ani nie zanegowała żadnego z nich. Stwierdziła tylko, że prawo wójta (przed 2002 r.) do jednoosobowego reprezentowania gminy było ustawowo

ograniczone jedynie w zakresie oświadczeń woli dotyczących mienia komunalnego. Wówczas, zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wójt – będący tylko przewodniczącym zarządu – reprezentował gminę na zewnątrz, w myśl zaś art. 46 ust. 1 wspomnianej ustawy, oświadczenia woli w zakresie zarządu mieniem składali dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i osoba upoważniona przez zarząd. Pogląd ten, według glosatorki, zachowuje aktualność w odniesieniu do starosty i marszałka województwa.

Głosowana uchwała została także omówiona przez K. Mikodę i K. Osajdę w opracowaniu „Prawo intertemporalne w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego”, pod. red. E. Łętowskiej i K. Osajdy, Warszawa 2008, s. 217.

M.M.

*

1. Zawarcie umowy o treści odpowiadającej art. 9 ust. 1 ustawy o własności lokali, która nie spełnia wymogów ustępu drugiego, oznacza jedynie, że omawiany przepis nie ma do niej zastosowania, a nie że jest ona nieważna; umowa taka jest ważna, jeżeli odpowiada przepisom Kodeksu cywilnego.

2. Umowa zwana w praktyce obrotu umową deweloperską, jest umową nienazwaną, o charakterze mieszanym, powstałą w wyniku specjalnego połączenia czynności realizowanych w ramach budowlanego procesu inwestycyjnego, z docelowym zamiarem przekazania inwestycji (budynku, lokalu) drugiej stronie umowy. Na umowę tę składają się elementy treści różnych umów nazwanych, tworzących jednolitą całość, z zachowaniem jednak przez tę umowę cech oryginalności w stosunku do ustawowych typów umów, których elementy zawiera. Umowa taka ma charakter umowy właściwej, a nie przedwstępnej.

3. W wypadku odpowiedzialności wynikającej z niewykonania zobowiązania obejmuje ona szkodę wyrażającą się w różnicy między aktualnym stanem majątku poszkodowanej a stanem hipotetycznym, jaki by istniał, gdyby zobowiązanie zostało wykonane. Dla przyjęcia związku przyczynowego wystarczające jest wykazanie, że w zwyczajnym toku rzeczy, bez szczególnego

zbiegu okoliczności, szkoda jest typowym następstwem tego rodzaju zdarzenia. W okolicznościach sprawy były dostateczne podstawy do przyjęcia, że gdyby deweloper wywiązał się z umowy i uszkodzona nabyła mieszkanie, to uzyskałaby składnik majątkowy o wartości znacznie przewyższającej wydatki poniesione w celu jego uzyskania. Pozbawienie uszkodzonej tej realnej możliwości powiększenia majątku było źródłem szkody i obowiązku jej naprawienia przez dewelopera.

(wyrok z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 521/03, M. Grzelka, Z. Kwaśniewski, M. Wysocka, niepubl.)

Glosa

Andrzeja Koziolkiewicza, *Palestra* 2008, nr 9-10, s. 308

Glosa ma charakter aprobujący i stanowi polemikę z glosą krytyczną J. Grykiela (*Palestra* 2008, nr 3-4, s. 268 – *vide* omówienie w „Izbie Cywilnej” 2008, nr 6, s. 32).

W pierwszej części opracowania autor przedstawił istotę umowy deweloperskiej oraz umowy przedwstępnej. Wykluczył możliwość traktowania pisemnej umowy deweloperskiej jako umowy przedwstępnej, wskazując, że przeważająca część kontrahentów płaci cenę w całości długo przed zakończeniem wykonywania umowy. Umowy przedwstępne, jak zauważył glosator, zobowiązują natomiast z reguły do zapłaty zadatku lub zaliczki, lecz prawie nigdy do zapłaty całej ceny jako warunku zawarcia umowy przyrzeczonej.

Komentator omówił następnie art. 9 ustawy o własności lokali oraz przytoczył poglądy formułowane w orzecznictwie i odnoszące się do relacji między art. 9 ustawy o własności lokali a pisemnymi umowami deweloperskimi. Nie podzielił przy tym stanowiska J. Grykiela, zgodnie z którym zawarcie w zwykłej formie pisemnej umowy deweloperskiej niespełniającej wymogów z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy o własności lokali skutkuje jej nieważnością.

Odnosząc się do analizowanego orzeczenia, autor uznał za trafny przyjęty przez Sąd Najwyższy sposób ustalenia wysokości szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy deweloperskiej.

M.P.

Nieruchomość można obciążyć służebnością gruntową także w sytuacji, w której jej współwłaścicielem jest właściciel nieruchomości władnącej.

(postanowienie z dnia 20 października 2005 r., IV CK 65/05, M. Bączyk, S. Dąbrowski, A. Marszałek, BSN 2006, nr 3, s. 10; Rej. 2006, nr 4, s. 186; NPN 2006, nr 2, s. 71)

Glosa

Jakuba Biernata, Przegląd Sądowy 2008, nr 10, s. 134

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor zaaprobował poglądy przedstawione w uzasadnieniu glosowanego postanowienia, uznając za trafne stanowisko, że dopuszczalności ustanowienia służebności gruntowej w sytuacji wskazanej w tezie nie wyłącza uregulowanie wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych w drodze konfuzji (art. 247 k.c.). Zaaprobował także twierdzenie, że o niedopuszczalności zawarcia umowy o ustanowienie służebności gruntowej nie przesądza okoliczność, iż właściciel nieruchomości władnącej będący samodzielnie jedną stroną umowy jest jednocześnie jednym z podmiotów stanowiących jej drugą stronę. Zgodził się również z zapatrywaniem, że zawarcia umowy o ustanowienie służebności gruntowej przez właściciela nieruchomości władnącej będącego jednocześnie współwłaścicielem nieruchomości obciążonej nie wyłącza reguła, zgodnie z którą ograniczone prawo rzeczowe ustanowione jest na rzeczy cudzej. Stwierdził, że reguła ta na gruncie prawa polskiego nie została normatywnie przyjęta w sposób niedopuszczający jakichkolwiek odstępstw.

Komentator podniósł, że trafność poglądów wyrażonych przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia nie przesądza w sposób definitywny trafności rozstrzygnięcia. Zdaniem autora, w rozważaniach Sądu Najwyższego brak pozytywnego wskazania okoliczności, które przesądzałyby dopuszczalność ustanowienia służebności gruntowej. Uzupełniając wywody zawarte w uzasadnieniu orzeczenia, autor sformułował tezę, że ustanowienie służebności gruntowej jest

uzasadnione pod względem społecznym i gospodarczym, a w konsekwencji dopuszczalne o tyle, o ile wiąże się z przyznaniem właścicielowi nieruchomości władnącej innym, dodatkowych uprawnień względem nieruchomości obciążonej niż uprawnienia przysługujące mu ze względu na jego status współwłaściciela nieruchomości.

Autor odrębnie omówił sytuacje, w których nieruchomość objęta współwłasnością między innymi właściciela nieruchomości władnącej ma być obciążona służebnością gruntową bierną oraz służebnością gruntową czynną. Skonstatował, że ustanowienie służebności gruntowej zawsze modyfikuje sytuację prawną właściciela nieruchomości, na którego rzecz służebność gruntowa ma zostać ustanowiona, w stosunku do jego sytuacji prawnej jako współwłaściciela nieruchomości, która ma być obciążona służebnością. W konsekwencji ustanowienie służebności gruntowej na nieruchomości, której współwłaścicielem jest właściciel nieruchomości, na którego rzecz służebność gruntowa ma zostać ustanowiona, należy uznać za dopuszczalne w każdym przypadku.

E.S.

*

Nieuchwalenie ustawy, o której mowa w art. 12b ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób (Dz.U. Nr 141, poz. 942 ze zm.), nie uzasadnia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za niezyskanie przez przewoźnika pełnego zwrotu kosztów przewozu osób uprawnionych na podstawie ustawy do przejazdów bezpłatnych lub ulgowych.

(uchwała z dnia 6 lipca 2006 r., III CZP 37/06, M. Bączyk, M. Sychowicz, D. Zawistowski, OSNC 2007, nr 4, poz. 56; BSN 2006, nr 7, s. 7; MoP 2008, nr 6, s. 319; R.Pr. 2007, nr 3, s. 116)

Glosa

Ewy Bagińskiej, Agnieszki Bień-Kacały, Przegląd Sądowy 2008, nr 10, s. 128

W ocenie autorek, teza uchwały zasługuje na aprobatę, jednak uzasadnienie skłania do zastanowienia się nad odmienną linią argumentacji w zakresie podstawy prawnej roszczenia.

Za zasadniczą kwestię wymagającą rozważenia w niniejszej sprawie glosatorki uznały odpowiedź na pytanie, czy mamy do czynienia z zaniechaniem legislacyjnym, czy też z bezprawną regulacją normatywną. Oceniły jako budzące wątpliwości stanowisko Sądu Najwyższego, że w stanie faktycznym sprawy doszło do zaniechania legislacyjnego. Nie podzieliły również poglądu w zakresie odczytywania intencji ustawodawcy co do obowiązywania przepisu przez działalność derogacyjną legislatora. Uchylenie przez ustawodawcę przepisu nie może być interpretowane w taki sposób, że odmawia się normie prawnej skuteczności w czasie jej obowiązywania. Uzasadniony jest – zdaniem autorek – wniosek przeciwny.

W stanie faktycznym sprawy, zdarzenie sprawcze powoływane przez powoda jako źródło jego szkody nastąpiło między dniem wejścia w życie Konstytucji (17 października 1997 r.), a nowelizacją art. 417 i nast. k.c. (1 września 2004 r.). Rozstrzygnięcie Sądu dotyczyło stanu prawnego, w którym nie było wyraźnej normy ustawowej dopuszczającej odpowiedzialność odszkodowawczą państwa z tytułu bezprawia, w tym zaniechania normatywnego. Glosatorki przedstawiły rozbieżne poglądy doktryny i judykatury dotyczące dopuszczalności takiego roszczenia we wskazanym okresie. Zgodziły się z przyjętym przez Sąd Najwyższy stanowiskiem dopuszczającym możliwość żądania kompensacji od Skarbu Państwa (gdy zaniechanie normatywne nastąpiło po wejściu w życie Konstytucji), na podstawie art. 77 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 417 k.c. w brzmieniu nadanym mu wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00.

Autorki stwierdziły, że komentowana sprawa przypomina nieco roszczenia samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej dotyczące braku lub niewystarczających środków na wypłaty podwyżek wprowadzonych tzw. ustawą 203. Glosatorki w pełni zaaprobowwały wyrażany na tle tych spraw pogląd, że odpowiedzialność deliktowa państwa powinna służyć rozwiązywaniu sytuacji patologicznych jako rozwiązanie ostateczne i wymagające starannego rozważenia w konkretnej sytuacji faktycznej.

Głosę krytyczną do omawianego orzeczenia napisała M. Piłat (Przeгляд Sejmowy 2007, nr 2, s. 182). Omówił ją także Z. Strus w "Przeглядzie orzecznictwa" (Pal. 2006, nr 9-10, s. 280)

E.S.

*

Przewidziane w art. 393 § 2 k.c. uprawnienie do odwołania zastrzeżenia spełnienia świadczenia na rzecz osoby trzeciej przysługuje zastrzegającemu.

(wyrok z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 268/06, D. Zawistowski, M. Grzelka, K. Zawada, OSNC 2007, nr 9, poz. 142; BSN 2007, nr 3, s. 13; MoP 2007, nr 24, s. 1370 ; R.Pr. 2007, nr 4, s. 102; NPN 2007, nr 2, s. 64)

Glosa

Krzysztofa Topolewskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, nr 10, poz. 109

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego, że dłużnik w sytuacji uregulowanej w art. 393 k.c. nie jest zainteresowany tym, wobec kogo będzie świadczył. Wyraził następnie zapatrywanie, że odwołanie i zmiana zastrzeżenia co do obowiązku świadczenia na rzecz osoby trzeciej wymagają zasadniczo zgodnych oświadczeń woli zastrzegającego i przyrzekającego. Podniósł również, że strony mogą umownie przyznać wyłącznie wierzycielowi (zastrzegającemu) lub dłużnikowi (przyrzekającemu) uprawnienie do jednostronnego odwołania lub jednostronnej zmiany zastrzeżenia co do obowiązku świadczenia na rzecz osoby trzeciej. Glosator uznał natomiast za trafny pogląd Sądu Najwyższego, że zmiana zastrzeżenia co do obowiązku świadczenia na rzecz osoby trzeciej może dotyczyć wyłącznie osoby trzeciej, do której odnosi się zastrzeżenie.

W dalszej części opracowania autor zakwestionował przyjęcie przez Sąd Najwyższy wstecznego skutku odrzucenia zastrzeżenia przez osobę trzecią. Zauważył, że skutek taki może powodować sytuację, w której dłużnik nie uniknie opóźnienia w spełnieniu świadczenia na rzecz zastrzegającego.

Komentator ocenił ponadto jako trafne zapatrywanie, że wytoczenie przez zastrzegającego powództwa o świadczenie przeciwko przyrzekającemu stanowi dorozumiane odwołanie zastrzeżenia obowiązku świadczenia na rzecz osoby trzeciej.

M.P.

*

Stosowanie art. 5 k.c. do żądania zniesienia współwłasności nieruchomości nie jest wyłączone.

(uchwała z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZP 117/06, J. Gudowski, A. Górski, G. Misiurek, OSNC 2007, nr 11, poz. 165; OSP 2008, nr 1, poz. 7; Prok. i Pr. 2008, nr 4, s. 44; BSN 2007, nr 1, s. 12; Rej. 2007, nr 1, s. 173; NPN 2007, nr 1, s. 59; R.Pr. 2007, nr 6, s. 125; Rej. 2007, nr 12, s. 199)

Glosa

Andrzeja Michóra, Rejent 2008, nr 9, s. 150

Glosa ma charakter aprobujący.

Na wstępie komentator podkreślił, że glosowana uchwała ma doniosłe znaczenie zarówno dla praktyki, jak i dla nauki prawa. W uchwale przesądzone zostało, że stosowanie art. 5 k.c. do żądania zniesienia współwłasności nieruchomości nie jest wyłączone, a przestrzeganie zasad współżycia społecznego powinno być immanentnym czynnikiem każdego zachowania się w każdej sytuacji.

Glosator uznał, że konieczne jest uelastycznienie systemu prawa cywilnego nawet w tak ważkich kwestiach jak prawo własności. Teoria zakazu nadużycia praw podmiotowych ma zastosowanie do wszystkich praw podmiotowych, wobec czego nie ma podstaw do głoszenia zapatrywania, że istnieją tzw. prawa bezwzględne, do których zakaz nadużycia nie ma zastosowania.

Komentator zauważył, że w wyniku zniesienia współwłasności może dojść do rażącego pokrzywdzenia tak wnioskodawcy, jak i uczestników. Realizacja praw współwłaściciela do żądania zniesienia współwłasności nieruchomości może

prowadzić do unicestwienia innych praw drugiego współwłaściciela w stosunku do innej nieruchomości.

Zwrócono uwagę, że zasady współzycia społecznego chronią przed nadużyciem prawa, lecz nie mogą tego prawa unicestwić. Postanowienie oddalające wniosek o zniesienie współwłasności (wydane na podstawie art. 5 k.c.) nie wyłącza późniejszego uwzględnienia nowego wniosku w razie zmiany stanu faktycznego i ustąpienia przesłanek uniemożliwiających zniesienie współwłasności.

W zakończeniu autor podkreślił, że żądanie zniesienia współwłasności należy postrzegać jako prawo współwłaściciela o podstawowym charakterze, lecz nie może ono prowadzić do mechanicznego stosowania obowiązującej regulacji.

Aprobującą glosę do uchwały opracował również T. Justyński (OSP 2008, nr 1, poz. 7).

T.Z.

*

Klauzula zapisu na sąd polubowny w umowie maklerskiej (o prowadzenie transakcji dewizowych na rynku międzybankowym oraz otwarcia rachunku bankowego) zawartej między zleceniodawcą – konsumentem mieszkającym w Polsce – a zleceniobiorcą mającym siedzibę w USA – przez akceptację *on line* jej treści udostępnionej na stronie internetowej nie czyni zadość wymaganiu formy pisemnej zawartemu w art. II ust. 1 i 2 Konwencji nowojorskiej o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych. Klauzula taka może być uznana za niedozwolone postanowienie umowne.

(postanowienie z dnia 22 lutego 2007 r., IV CSK 200/06, D. Zawistowski, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Strus, OSNC 2008, nr 2, poz. 25 ; R.Pr. 2008, nr 1, s. 92; Rej. 2008, nr 2, s. 193)

Glosa

Wojciecha Kocota, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, nr 10, poz. 110

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego przedstawionego w tezie omawianego wyroku. Wyraził pogląd, że charakter prawny wyspecjalizowanej umowy o prowadzenie transakcji dewizowych na rynku międzybankowym, fakt jej zawarcia w sieci i prowadzenia zleconych transakcji dewizowych (świadczenie charakterystyczne umowy) w Stanach Zjednoczonych oraz brak tożsamości miejsca zamieszkania konsumenta i miejsca siedziby drugiej strony przemawiają za przyjęciem, iż nie zostały spełnione warunki wyłączenia swobody wyboru prawa określone w powołanym przez Sąd Najwyższy art. 6 ust. 2 dyrektywy 93/13, ponieważ analizowana umowa nie wykazywała ścisłego związku z terytorium któregośkolwiek z państw członkowskich. Zaznaczył, że przepisy obowiązujące w chwili wydania orzeczenia nie przewidywały wyłączenia swobody wyboru statutu kontraktowego także wtedy, gdy jedną ze stron był konsument. Podkreślił, że udzielenie powodowi ponadstandardowej ochrony konsumenckiej przez Sąd Najwyższy opierało się na zasadzie *ex equo et bono*, a nie na podstawie przepisów ustawy.

W dalszej części glosy autor uznał za zbyt powierzchowną analizę procedury utrwalenia oświadczenia woli powoda na nośniku elektronicznym oraz ocenił jako niewłaściwą interpretację postanowienia konwencji nowojorskiej dotyczącego formy zapisu na sąd polubowny. Wskazał, że do zachowania pisemnego charakteru umowy wystarcza, aby tożsamość stron dawała się bez trudu ustalić, a treść umowy była w każdej chwili osiągalna, możliwa do odtworzenia w oryginalnym kształcie i powielenia w zwykłym toku czynności. Komentator podkreślił, że odmowa uznania za wiążące postanowień kontraktowych w umowach zawieranych za pośrednictwem Internetu przy wykorzystaniu wzorców tylko dlatego, że kontrahenci zaakceptowali je *on line* bez wykorzystania kwalifikowanego podpisu elektronicznego albo co najmniej poczty elektronicznej, wyraźnie narusza bezpieczeństwo obrotu elektronicznego.

M.P.

*

Określenie zasad korzystania przez właściciela lokalu z części wspólnych budynku w zakresie przekraczającym jego udział w nieruchomości wspólnej

może nastąpić w drodze umowy zawartej przez niego ze wspólnotą mieszkaniową.

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 59/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 81; BSN 2007, nr 6, s. 9; Rej. 2007, nr 6, s. 187; NPN 2007, nr 3, s. 35)

Glosa

Adama Doliwy, Rejent 2008, nr 7-8, s. 164

Glosowane orzeczenie dotyczy zagadnienia statusu prawnego wspólnoty mieszkaniowej, które jest niejednolicie pojmowane od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm. – dalej: „u.w.l.”). Autor zaaprobował przyjęte przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcie, jednakże podjął polemikę z argumentami przedstawionymi w uzasadnieniu.

Wyrażone w komentowanym orzeczeniu stanowisko Sądu Najwyższego zakłada, że wspólnota mieszkaniowa ma status tzw. ułomnej osoby prawnej (w rozumieniu art. 33¹ k.c.), która może zawierać umowy ze swoim członkiem. Komentator podkreślił, że uznanie wspólnoty za jednostkę organizacyjną implikuje jej odrębność względem właścicieli lokali w sferze interesów prawnomajątkowych. Doszedł do wniosku, że wspólnota mieszkaniowa jest przymusową współwłasnością nieruchomości wspólnej tworzoną *ex lege* w celu zarządzania tą ostatnią i składa się z co najmniej jednej odrębnej własności nieruchomości lokalowej.

Komentator zakwestionował potrzebę rozważania, czy wspólnota może zawrzeć określoną umowę ze swoim członkiem, ponieważ jego zdaniem, problem tzw. członkostwa we wspólnocie nie ma znaczenia prawnego, a tylko opisowe. Zdaniem autora, wspólnota może zawrzeć każdą umowę mieszczącą się w zakresie zarządu nieruchomością wspólną z każdym podmiotem prawa; może ona nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana, co czyni jako ogół właścicieli, których lokale wchodzą w skład określonej nieruchomości.

W zakończeniu autor podkreślił, że art. 6 u.w.l. wymaga interwencji ustawodawcy, a ewentualna jego nowelizacja powinna jednoznacznie ustalić charakter cywilnoprawny wspólnoty mieszkaniowej.

Uchwała została uwzględniona przez Z. Strusa w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2007, nr 7-8, s. 278).

T.Z.

*

teza oficjalna

Między niedochowaniem umowy przez dewelopera, a szkodą w postaci utraty wartości mieszkania przeznaczonego dla zamawiającego, pomniejszoną o wysokość wpłat, do których uiszczenia zobowiązany był zamawiający, zachodzi normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c.

teza Monitora Prawniczego

Umowa deweloperska jest rodzajem umowy nienazwanej (mieszanej), powstałej ze szczególnego połączenia czynności realizowanych w ramach budowlanego procesu inwestycyjnego, w której podstawę i przyczynę działania dewelopera stanowi docelowy zamiar przekazania inwestycji użytkownikowi za ustalonym wynagrodzeniem. Deweloper odpowiada za szkodę wynikłą z niewykonania zobowiązania na podstawie art. 471 k.c. Szkodę zamawiającego w takiej sytuacji stanowi uszczerbek majątkowy, rozumiany jako różnica między aktualnym stanem majątku wierzyciela, a stanem hipotetycznym, jaki by istniał, gdyby zobowiązanie zostało wykonane.

(wyrok z dnia 8 sierpnia 2007 r., I CSK 177/07, G. Bieniek, A. Górski, B. Myszka, OSNC-ZD 2008, nr C, poz. 67)

Glosa

Jarosława Grykiela, Monitor Prawniczy 2008, nr 19, s. 1044

Zdaniem autora, przedstawiona przez Sąd Najwyższy kwalifikacja prawna umowy deweloperskiej co do zasady zasługuje na aprobatę, wymaga jednak pewnego uzupełnienia. Glosator stwierdził, że umowa deweloperska nie jest umową właściwą, a jedynie umową przedwstępną; do pełnego zrealizowania zobowiązania dewelopera

wymagana jest kolejna umowa o charakterze rozporządzającym. Taki charakter prawny determinuje wniosek, że na podstawie art. 158 k.c. umowa deweloperska powinna być zawarta, pod rygorem nieważności, w formie aktu notarialnego. Pominięcie tej okoliczności przez Sąd Najwyższy sprawia, że nie jest przekonywająca argumentacja o dopuszczalności domagania się przez nabywcę pełnego odszkodowania w razie naruszenia przez dewelopera umowy odpowiadającej w treści umowie deweloperskiej, ale zawartej w zwykłej formie pisemnej. Nawet gdyby uznać taką umowę za ważną umowę realizacyjną (przedwstępną), to w wypadku braku zawarcia w niej odmiennych uregulowań, ewentualne odszkodowanie powinno ograniczać się do tzw. ujemnego interesu strony. Na podstawie takiej umowy nie ma możliwości domagania się zawarcia umowy ustanawiającej odrębną własność lokalu i przenoszącą ją na nabywcę, w drodze zastąpienia oświadczenia zbywcy orzeczeniem sądowym w trybie 1047 k.p.c. w związku z art. 64 k.c. Dopiero zawarcie umowy w przewidzianej prawem formie daje zamawiającemu odpowiednią ochronę, może się on bowiem domagać pełnego odszkodowania za jej niewykonanie i ewentualnie żądać zawarcia umowy przyrzeczonej.

Odmienne kształtują się możliwości ochrony, gdy doszło do zbycia przez dewelopera na rzecz osób trzecich lokalu będącego przedmiotem umowy. Zdaniem glosatora, mimo zachowania właściwej formy aktu notarialnego, zbycie na rzecz osób trzecich pozbawia skutecznych środków prawnych pozwalających na domaganie się zawarcia przez dewelopera umowy ustalającej odrębną własność lokalu i przenoszącą ją na nabywcę. Wraz ze zbyciem lokalu deweloper przestaje być jego właścicielem i tym samym nie może przenieść własności lokalu na kolejnego nabywcę.

R.N.

*

Dokonanie przez bank przelewu środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym posiadacza bez polecenia tego posiadacza może stanowić delikt banku (art. 415 k.c.).

(wyrok z dnia 19 grudnia 2007 r., V CSK 340/07, B. Myszka, K. Strzelczyk, M. Kłós, Pr.Bankowe 2008, nr 5, s.11)

Glosa

Tomasza Czecha, Prawo Bankowe 2008, nr 9, s. 44

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator uznał, że w omawianym stanie faktycznym istnieją poważne podstawy, aby uzasadniać związanie posiadacza rachunku poleceniem przelewu, które dotarło do banku. Podpis zgadzał się ze wzorem zamieszczonym na karcie wzorów podpisów, a posiadacz rachunku, podpisawszy *in blanco* polecenie przelewu, dopuścił do jego utraty, nie można zatem postawić bankowi zarzutu, że działał on niezgodnie z postanowieniami umowy rachunku bankowego. Glosator stwierdził, że w przypadku skutecznego otrzymania polecenia przelewu przez bank nie można dochodzić od banku wynagrodzenia w trybie deliktowym. Zrealizowanie przez bank polecenia podpisanego *in blanco* przez posiadacza i wypełnionego oraz przedstawionego przez osobę trzecią uzasadnia, według komentatora, stosowanie *per analogiam* art. 464 k.c.

Według autora, Sąd Najwyższy autorytatywnie stwierdził, że dokonanie przelewu bez zlecenia posiadacza rachunku świadczy nie tylko o nienależyтым wykonaniu zobowiązania przez bank, lecz także o naruszeniu przez pracowników banku ogólnego obowiązku należytej staranności wobec każdej osoby, z którą nawiązują kontakt w ramach swojej działalności zawodowej. Komentator nie zgodził się z konstruowaniem „ogólnego obowiązku należytej staranności”, gdyż nie można go traktować – w świetle art. 50 ust. 2 i art. 65 Prawa bankowego – jako nakazu prywatnoprawnego o charakterze powszechnym. Dalej stwierdził, że Sąd Najwyższy w sposób instrumentalny skonstruował wspomniany obowiązek tylko po to, aby *in concreto* umożliwić posiadaczowi rachunku skorzystanie z dogodniejszych terminów przedawnienia, wynikających z art. 442 k.c., a nie z 731 k.c., posiadaczowi bowiem przysługiwało nie roszczenie odszkodowawcze, a zwykłe uprawnienie *ex contractu*, dotyczące zwrotu środków przechowywanych na rachunku bankowym.

W związku ze sporami, jakie wywołuje w doktrynie chwila rozpoczęcia biegu przedawnienia roszczeń posiadacza wobec banku o zwrot środków pieniężnych na podstawie rachunku bankowego, komentator przedstawił koncepcje konstytutywnego i deklaratoryjnego charakteru wpisu na rachunek bankowy.

Zauważył, że żadna z tych koncepcji nie wiąże rozpoczęcia biegu przedawnienia z doręczeniem posiadaczowi wyciągu z rachunku bankowego, jak to przyjęły sądy orzekające w niniejszej sprawie.

Autor opowiedział się za konstrukcją przedawnienia i zastosowania reguły ogólnej do roszczeń posiadacza o zapłatę pieniędzy z tytułu umowy rachunku bankowego. Zgodnie z art. 120 § 1 k.c., bieg przedawnienia rozpoczyna się w najwcześniejszym momencie, w którym mógłby zaktualizować się obowiązek świadczenia po stronie dłużnika. *Rationem legis* tego rozwiązania stanowi, według komentatora, powiązanie czasu, w jakim dłużnik (bank) pozostaje w gotowości do wykonania obowiązku, z czasem przedawnienia roszczenia wierzyciela (posiadacza rachunku).

M.M.

prawo cywilne procesowe

Wskazanie w art. 1184 § 2 zdanie drugie k.p.c., że sąd polubowny nie jest związany przepisami o postępowaniu przed sądem nie odnosi się do bezwzględnie obowiązujących przepisów kodeksu postępowania cywilnego normujących postępowanie przed sądem polubownym.

(postanowienie z dnia 29 listopada 2007 r., III CSK 176/07, K. Zawada, I. Koper, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2008, nr 2, poz. 55; BSN 2008, nr 3, s. 8)

Glosa

Tomasza Kurnickiego, Prawo Spółek 2008, nr 10, s. 56

Glosa jest aprobująca.

Glosator podkreślił, że przyjęta przez Sąd Najwyższy wykładnia art. 1184 k.p.c. jest prawidłowa, gwarantuje stronom postępowania arbitrażowego minimum ochrony oraz zapobiega przekształceniu tego postępowania w fikcję procesu, przy jednoczesnym podkreśleniu szerokiej swobody stron i arbitrów w modelowaniu postępowania.

Glosator wskazał, że bez względu na zakres dowolności i swobody w postępowaniu arbitrażowym, pewne standardy powinny być zachowane. Standardy te wynikają przede wszystkim z art. 1183-1204 k.p.c., jednak te przepisy nie mają samoistnego charakteru, w związku z czym pojawia się konieczność sięgnięcia po regulacje części ogólnej kodeksu postępowania cywilnego. Chodzi tu zwłaszcza o prawo strony do rzetelnego postępowania, do wysłuchania, równego traktowania, otrzymywania pism i dowodów na piśmie, oraz zagwarantowanie stronie obrony jej praw. Pominięcie tych reguł prowadziło do naruszenia zasady sprawiedliwego rozstrzygnięcia sporu, co byłoby szczególnie niebezpieczne dla podmiotów słabszych. Takie naruszenie byłoby niezmiernie trudne do zakwestionowania na innej podstawie prawnej.

Glosator zaznaczył, że obowiązek stosowania bezwzględnie obowiązujących przepisów postępowania przed sądem polubownym dotyczy zarówno sytuacji, w której arbitrzy sami określają zasady proceduralne, jak też gdy czynią to strony. Podniósł również, że – w jego ocenie – sprawa powinna być rozstrzygnięta wyrokiem, a nie postanowieniem.

Ł.W.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2008, NR 12

Występowanie w charakterze pełnomocnika procesowego osoby, która nie może być pełnomocnikiem, oznacza brak należytego umocowania powodujący nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 8 lipca 2008 r., III CZP 154/07, T. Ereciński, J. Gudowski, I. Koper, B. Myszką, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, M. Wysocka, OSNC 2008, nr 12, poz. 133)

*

Roszczenia żołnierzy zawodowych o wypłatę odsetek ustawowych należnych na podstawie art. 9 ust. 3a ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 ze zm.), a od dnia 1 lipca 2004 r. na podstawie art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 179, poz. 1750 ze zm.) podlegają rozpoznaniu w postępowaniu administracyjnym.

(uchwała z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 106/07, K. Zawada, I. Koper, K. Tyczka-Rote, OSNC 2008, nr 12, poz. 134)

*

Pozew w postępowaniu nakazowym w sprawie podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym podlega opłacie w wysokości określonej

w art. 19 ust. 2 w związku z art. 28 i 20 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 118/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós, OSNC 2008, nr 12, poz. 135)

*

Na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.) Skarb Państwa odpowiada tylko za szkody określone w art. 46 ust. 1 tej ustawy.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 120/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós, OSNC 2008, nr 12, poz. 136)

*

Odpowiedzialność gminy za szkodę wynikłą z zajmowania lokalu bez tytułu prawnego przez osobę uprawnioną z mocy wyroku do lokalu socjalnego oraz tej osoby jest odpowiedzialnością *in solidum*.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 121/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós, OSNC 2008, nr 12, poz. 137)

*

Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez wydanie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. Nr 137, poz. 1310) w czasie, gdy przepisy tego rozporządzenia, pomimo stwierdzenia ich sprzeczności z Konstytucją i ustawą zwykłą przez Trybunał Konstytucyjny, dalej obowiązywały.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 125/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós, OSNC 2008, nr 12, poz. 138)

*

Utrata przesyłki na skutek rozboju połączonego z zatrzymaniem samochodu ciężarowego pod pozorem policyjnej kontroli drogowej nie jest wynikiem działania siły wyższej w rozumieniu art. 65 ust. 2 zdanie pierwsze *in fine* ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 ze zm.).

(uchwała z dnia 13 grudnia 2007 r., III CZP 100/07, K. Zawada, I. Koper, K. Tyczka-Rote, OSNC 2008, nr 12, poz. 139)

*

Zabronioną publiczną reklamą leków określonych w art. 57 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533 ze zm.), a także czynem nieuczciwej konkurencji przewidzianym w art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) jest także publiczne reklamowanie promocyjnej obniżki cen tych leków przez porównanie obniżonej ceny z ceną wyższą, sugerujące okresową sprzedaż leku po niższej cenie.

(wyrok z dnia 2 października 2007 r., II CSK 289/07, H. Ciepła, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, OSNC 2008, nr 12, poz. 140)

*

1. Porozumienie dłużnika z cedentem, zmieniające lub rozwiązujące umowę, z której wynika przelana wierzytelność, zawarte bez zgody cesjonariusza, wywiera skutki między dłużnikiem a cesjonariuszem, jeżeli dłużnik w chwili zawarcia tego porozumienia nie był zawiadomiony przez cedenta o przelewie, ani o nim nie wiedział (512 k.c.).

2. O zamiarze dłużnika zrzeczenia się określonego zarzutu, dopuszczalnego na podstawie art. 513 § 1 k.c., można wnosić tylko wtedy, gdy zarzut ten był znany dłużnikowi lub gdy dłużnik powinien był liczyć się z jego powstaniem.

(wyrok z dnia 3 października 2007 r., IV CSK 160/07, H. Pietrzkowski, K. Tyczka-Rote, K. Zawada, OSNC 2008, nr 12, poz. 141)

*

Możliwość zastosowania art. 531 § 2 k.c. do oceny skutków rozporządzenia korzyścią uzyskaną przez osobę trzecią na podstawie bezskutecznej z mocy prawa czynności prawnej z upadłym nie oznacza pozbawienia syndyka masy upadłości legitymacji do wystąpienia przeciwko osobie trzeciej z powództwem, którego podstawę stanowi art. 127 i 134 w zw. z art. 131 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.).

(wyrok z dnia 3 października 2007 r., IV CSK 184/07, H. Pietrzkowski, K. Tyczka-Rote, K. Zawada, OSNC 2008, nr 12, poz. 142)

*

Skarga kasacyjna pozwanego w sprawie o ustalenie ojcostwa podlega opłacie stałej w kwocie przewidzianej w art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(postanowienie z dnia 12 października 2007 r., V CZ 92/07, J. Frąckowiak, M. Sychowicz, K. Tyczka-Rote, OSNC 2008, nr 12, poz. 143)

*

Uchwała walnego zgromadzenia podjęta z uwzględnieniem głosów z akcji wykonanych wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 89 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. Nr 184, poz. 1539 ze zm.), podlega zaskarżeniu w drodze powództwa przewidzianego w art. 425 § 1 k.s.h.

(wyrok z dnia 17 października 2007 r., II CSK 248/07, S. Dąbrowski, B. Myszką, M. Kłós, OSNC 2008, nr 12, poz. 144)

*

Artykuł 885 *in fine* w związku z art. 902 k.p.c. nie uzasadnia w stosunku do wierzyciela egzekwującego bezskuteczności umowy przelewu wierzytelności o zapłatę czynszu zawartej przed zajęciem przelanej wierzytelności.

(wyrok z dnia 24 października 2007 r., IV CSK 210/07, K. Zawada, A. Górski, I. Koper, OSNC 2008, nr 12, poz. 145)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2008, NR D

Ustalenie wysokości zadośćuczynienia przewidzianego w art. 445 § 1 k.c. wymaga uwzględnienia wieku poszkodowanego, stopnia cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywności i czasu trwania, nieodwracalności następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (kalectwa, oszpecenia), rodzaju wykonywanej pracy, szans na przyszłość, poczucia nieprzydatności społecznej, bezradności życiowej oraz innych podobnych czynników.

(wyrok z dnia 9 listopada 2007 r., V CSK 245/07, B. Myszka, L. Walentynowicz, M. Kłós, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 95)

*

Sąd dokonuje podziału rzeczy wspólnej *quoad usum* w postępowaniu nieprocesowym. Podstawę tego podziału stanowią art. 199 zdanie drugie i art. 201 zdanie drugie k.c.

(uchwała z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 94/07, K. Zawada, I. Koper, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 96)

*

Jeżeli uprawniony z ustawy do pierwokupu złoży oświadczenie o skorzystaniu z tego prawa, nie może tego oświadczenia odwołać po jego dojściu do zobowiązanego. Od tej chwili osoba trzecia, z którą zawarta była umowa sprzedaży nieruchomości pod warunkiem, zostaje zwolniona z zobowiązania wynikającego z tej umowy, nawet jeśli później okaże się, że oświadczenie uprawnionego było bezskuteczne.

(wyrok z dnia 14 grudnia 2007 r., III CSK 181/07, Z. Strus, M. Grzelka, H. Pietrzkowski, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 97)

*

Na postanowienie o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia opłaty od apelacji zażalenie nie przysługuje.

(uchwała z dnia 4 stycznia 2008 r., III CZP 119/07, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, M. Kłós, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 98)

*

Koszty zakupu samochodu lub innego pojazdu inwalidzkiego należą do kosztów objętych art. 444 § 1 k.c., jeżeli jest on konieczny do kompensowania kalectwa osoby poszkodowanej, a w szczególności do kontynuowania pracy zarobkowej wykonywanej przed wypadkiem.

(wyrok z dnia 9 stycznia 2008 r., II CSK 425/07, G. Bieniek, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 99)

*

Inwestor nie może zwolnić się z wypłaty całego wynagrodzenia należnego wykonawcy, powołując się na to, że zapłacił wynagrodzenie należne podwykonawcom (art. 674¹ § 5 k.c.).

(wyrok z dnia 11 stycznia 2008 r., V CSK 179/07, G. Misiurek, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 100)

*

Odwołanemu członkowi zarządu spółki akcyjnej nie przysługuje prawo do wystąpienia z powództwem o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia odmawiającej udzielenia mu absolutorium.

(wyrok z dnia 11 stycznia 2008 r., V CSK 363/07, G. Misiurek, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 101)

*

Niezapewnienie posiadaczowi rachunku bankowego bezpieczeństwa jego środków pieniężnych znajdujących się na tym rachunku przez umożliwienie ich zagarnięcia przez pracowników banku uzasadnia odpowiedzialność banku na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych oraz z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania.

(wyrok z dnia 16 stycznia 2008 r., IV CSK 380/07, S. Dąbrowski, A. Górski, M. Kocon, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 102)

*

Po wejściu w życie ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.) spółka prawa handlowego nie może pozostawać członkiem Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

(wyrok z dnia 16 stycznia 2008 r., IV CSK 390/07, S. Dąbrowski, A. Górski, M. Kocon, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 103)

*

Przekształcenie zarządu państwowego sprawowanego na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 9 czerwca 1959 r. w sprawie przejmowania budynków w zarząd państwowy (Dz.U. Nr 38, poz. 237) w samoistne posiadanie prowadzące do zasiedzenia nie jest wyłączone.

(postanowienie z dnia 17 stycznia 2008 r., III CSK 273/07, H. Pietrkowski, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 104)

*

Powstanie hipoteki uregulowanej w art. 1037 § 3 k.p.c. nie jest uzależnione od jej wpisania w księdze wieczystej.

(postanowienie z dnia 18 stycznia 2008 r., V CSK 298/07, Z. Kwaśniewski, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 105)

*

Ustanowienie użytkowania wieczystego na gruncie skarbowym lub samorządowym, pozostającym w samoistnym posiadaniu osoby fizycznej, nie przerywa biegu zasiedzenia.

(postanowienie z dnia 18 stycznia 2008 r., V CSK 383/07, Z. Kwaśniewski, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 106)

*

Niedopuszczalność skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wynikająca z możliwości zaskarżenia prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji (art. 424⁸ § 2 k.p.c.), występuje zarówno przy świadomej rezygnacji strony z wniesienia skargi kasacyjnej, jak i przy zawinionej przez stronę niemożności skorzystania z tego środka.

(postanowienie z dnia 23 stycznia 2008 r., V CNP 187/07, L. Walentynowicz, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 107)

*

Strony umowy o roboty budowlane, zastrzegając prawo odstąpienia od umowy, mogą ustalić jego skutki i obowiązki stron w razie wykonania tego prawa inaczej niż przewiduje to art. 395 § 2 k.c.; w szczególności mogą ustalić, że odstąpienie od umowy ma skutek *ex nunc*.

(wyrok z dnia 23 stycznia 2008 r., V CSK 379/07, M. Sychowicz, G. Misiurek, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 108)

*

Jeżeli wykładnia tekstu umowy budzi wątpliwości, zachodzi potrzeba ustalenia rzeczywistej treści umowy przy uwzględnieniu oświadczeń woli stron składanych przed i w trakcie zawierania umowy, według ich rozumienia przez każdą ze stron. Na tym etapie wykładni ma także znaczenie zachowanie się stron po zawarciu umowy oraz w trakcie jej wykonywania.

(wyrok z dnia 23 stycznia 2008 r., V CSK 474/07, M. Sychowicz, G. Misiurek, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 109)

*

1. Działalnością publiczną w rozumieniu art. 41 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) są wszelkie wzbudzające uzasadnione zainteresowanie społeczeństwa, choćby tylko w skali lokalnej, działania polityczne, społeczne, gospodarcze i zawodowe.

2. Przysługiwanie osobie zainteresowanej uprawnienia do żądania opublikowania sprostowania lub odpowiedzi nie zwalnia dziennikarza od obowiązku weryfikacji informacji przez zwrócenie się do osoby zainteresowanej o zajęcie co do niej stanowiska.

(wyrok z dnia 24 stycznia 2008 r., I CSK 338/07, Z. Strus, I. Koper, K. Zawada, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 110)

*

Pasażer poddany kontroli biletów przez osoby upoważnione przez przewoźnika na podstawie zawartej między nimi umowy o przeprowadzaniu kontroli nie ma interesu prawnego (art. 189 k.p.c.) w żądaniu ustalenia nieważności tej umowy w zakresie wymagań, jakim powinny odpowiadać identyfikatory tych osób, z powodu sprzeczności umowy z art. 33 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 ze zm.).

(wyrok z dnia 29 stycznia 2008 r., IV CSK 452/07, I. Gromska-Szuster, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kłós, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 111)

*

Roszczenie o zwrot nakładów z majątku wspólnego na remont budynku stanowiącego część składową nieruchomości należącej do majątku osobistego drugiego z małżonków ma charakter obligacyjny (art. 45 § 1 k.r.o.).

(wyrok z dnia 30 stycznia 2008 r., III CSK 257/07, A. Górski, H. Pietrzkowski, J. Górowski, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 112)

*

Oświadczenie o potrąceniu złożone w ciągu roku przed dniem ogłoszenia upadłości przez dłużnika upadłego, który w tym okresie nabył w drodze przelewu lub indosu wierzytelność, wiedząc o podstawie upadłości, powoduje umorzenie wierzytelności (art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.).

(wyrok z dnia 6 lutego 2008 r., II CSK 424/07, G. Bieniek, H. Pietrzkowski, M. Kłós, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 113)

*

Subiektywne przekonanie strony, że sąd pierwszej instancji wyda wyrok zgodny z żądaniem stron oraz zgodny z prawem i w związku z tym

niezaskarżenie tego wyroku apelacją, nie może być uznane za wypadek wyjątkowy w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 114)

*

Przewidziany w art. 238 § 1 k.s.h. minimalny dwutygodniowy termin na zwołanie zgromadzenia wspólników zostaje zachowany, jeżeli kończy się najpóźniej z upływem dnia poprzedzającego wskazany w zaproszeniu dzień odbycia zgromadzenia wspólników.

(wyrok z dnia 8 lutego 2008 r., I CSK 399/07, J. Frąckowiak, M. Grzelka, Z. Kwaśniewski, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 115)

*

Przewidziane w art. 709⁵ § 3, art. 709⁸ § 5 i art. 709¹⁵ k.c. należności przysługujące finansującemu w razie wygaśnięcia, odstąpienia i rozwiązania umowy leasingu nie mogą być kwalifikowane jako kara umowna.

(wyrok z dnia 15 lutego 2008 r., I CSK 354/07, T. Wiśniewski, G. Bieniek, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 116)

*

Uznanie gospodarstwa rolnego za przedsiębiorstwo lub zakład wprawiony w ruch za pomocą sił przyrody (art. 435 § 1 k.c.) możliwe jest tylko wówczas, gdy prowadzenie produkcji wytwórczej (roślinnej, zwierzęcej, sadowniczej itp.) oraz uzyskiwanie jej efektów pozostaje w bezpośrednim związku ze stanem nasycenia i wykorzystania urządzeń poruszanych za pomocą sił przyrody, w takiej relacji, że od stopnia wykorzystania tych sił zależy w ogóle funkcjonowanie gospodarstwa w zakresie określonego rodzaju produkcji i uzyskania jej efektów, a nie tylko ułatwianie ich osiągnięcia.

(wyrok z dnia 15 lutego 2008 r., I CSK 376/07, T. Wiśniewski, G. Bieniek, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 117)

*

Oznaczenie numeryczne na okładce czasopisma krzyżówkowego może wprowadzać przeciętnego odbiorcę w błąd co do pochodzenia towaru, jeżeli jest umieszczone w miejscu zwyczajowo przyjętym dla tytułu prasowego.

(wyrok z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, M. Sychowicz, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 118)

*

Charakter badań kodu genetycznego uzasadnia przy określaniu sposobu pozyskiwania materiału do takich badań, także gdy nie jest nim krew, odpowiednie zastosowanie art. 306 k.p.c.

(wyrok z dnia 22 lutego 2008 r., V CSK 432/07, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 119)

*

Muły węglowe, składane na gruncie w tzw. osadnikach węglowych, mogą stanowić odrębną od gruntu rzecz ruchomą oznaczoną co do gatunku i być przedmiotem umowy sprzedaży (art. 155 § 2 k.c.).

(wyrok z dnia 22 lutego 2008 r., V CSK 431/07, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 120)

*

Przed terminem utraty mocy prawnej § 8 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach

publicznych (Dz.U. Nr 51, poz. 608) zastrzeżenie w umowie, która do pobierania tych opłat upoważniała inny podmiot niż właściwy organ, że zatrzymuje on część zainkasowanych opłat tytułem wynagrodzenia, nie powodowało nieważności tej umowy.

(uchwała z dnia 28 lutego 2008 r., III CZP 151/07, Z. Strus, I. Koper, K. Zawada, OSNC-ZD 2008, nr D, poz.121)

*

W niektórych przypadkach odpowiedzialności odszkodowawczej, zwłaszcza uzasadnionych zasadami współżycia społecznego (art. 419 k.c.), dopuszczalne jest przyznanie odszkodowania w sytuacji, w której relacji kauzalnej między zdarzeniem szkodzącym a doznanym uszczerbkiem nie da się zakwalifikować jako przyczynowo adekwatnej.

(wyrok z dnia 4 marca 2008 r., IV CSK 453/07, G. Bieniek, M. Kocon, B. Myszką, OSNC-ZD 2008, nr D, poz.122)

*

Skuteczne jest wykonanie umownego prawa pierwokupu w toku sprzedaży z wolnej ręki w celu likwidacji majątku masy upadłości.

(wyrok z dnia 5 marca 2008 r., V CSK 450/07, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, M. Kłós, OSNC-ZD 2008, nr D, poz.123)

*

Jeżeli dokument akcji na okaziciela – także duplikat wydany w zamian za akcję umorzoną – jest nieważny, zbycie akcji nie powoduje przeniesienia na nabywcę praw wynikających z akcji.

(wyrok z dnia 5 marca 2008 r., V CSK 467/07, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, M. Kłós, OSNC-ZD 2008, nr D, poz.124)

*

Nazwa użytkownika, którą posługuje się osoba korzystająca z serwisu internetowego, podlega ochronie prawnej na takiej podstawie, na jakiej ochronie podlega nazwisko, pseudonim lub firma.

(wyrok z dnia 11 marca 2008 r., II CSK 539/07, H. Ciepła, H. Pietrkowski, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2008, nr D, poz.125)

*

Gmina górnicza jest wierzycielem w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węglowego do funkcjonowania warunków gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112 ze zm.).

(wyrok z dnia 12 marca 2008 r., I CSK 429/07, Z. Strus, M. Bączyk, A. Górski, OSNC-ZD 2008, nr D, poz.126)

*

Użyte przez sąd w postanowieniu o zarejestrowaniu stowarzyszenia sformułowanie, że jest ono kontynuacją istniejącego dawniej towarzystwa, nie może być rozumiane jako przywrócenie lub potwierdzenie bytu prawnego tego towarzystwa.

(wyrok z dnia 13 marca 2008 r., III CSK 284/07, K. Zawada, A. Górski, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2008, nr D, poz.127)

INFORMACJE

W dniu 24 października odbyła się narada robocza sędziów Izby Cywilnej. Na wstępie Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński złożył serdeczne gratulacje i życzenia sędziom Sądu Najwyższego obchodzącym jubileusze długoletniej pracy zawodowej. Jubileusz 45-lecia obchodził sędzia Sądu Najwyższego Marek Sychowicz, jubileusz 35-lecia sędzia Sądu Najwyższego prof. dr hab. Kazimierz Zawada, a jubileusz 30-lecia sędzia Sądu Najwyższego Teresa Bielska-Sobkowicz.

Następnie Prezes Sądu Najwyższego przywitał sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku Dariusza Dończyka, odbywającego trzymiesięczną delegację w Izbie Cywilnej.

W części merytorycznej sędziowie wysłuchali wykładu dr. Bernarda Łukański na temat tzw. roszczeń poniemieckich. Wystąpienie, oceniane jako bardzo wszechstronne i interesujące, wywołało dyskusję, w której wzięli udział sędziowie Sądu Najwyższego Gerard Bieniek i Zbigniew Strus, a także sędzia Beata Janiszewska (asystent sędziego Sądu Najwyższego).

Fragment narady był zgromadzeniem sędziów Izby Cywilnej zwołanym w celu zaopiniowania kandydata, który zgłosił się na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej. Prezes Sądu Najwyższego przedstawił kandydata – Wojciecha Katnera, prof. zwyczaj. dr. hab. Uniwersytetu Łódzkiego, który zabrał głos na temat kierunków zmian w prawie rzeczowym, proponowanych w trakcie prac nad nowym kodeksem cywilnym.

Po wysłuchaniu wystąpienia i odpowiedzi na pytania oraz po przeprowadzeniu dyskusji Zgromadzenie wyraziło opinię o kandydacie.

*

W październiku jubileusz 25-lecia pracy zawodowej obchodziła Pani Izabella Janke, starszy inspektor sądowy w Wydziale V.

Dane statystyczne – październik 2008 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										Pozostało do rozpoznania
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania	
				Razem	Sposób załatwienia					Inny sposób		
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę			
1.	CK	-	3	3	-	-	-	-	-	-	3	-
2.	CSK	879	244	281	-	43	1	47	-	133	57	842
3.	CZP, w tym:	38	12	15	11	-	-	-	-	-	4	35
	- art. 390 k.p.c.	32	10	13	10	-	-	-	-	-	3	29
	- skład 7-miu	6	2	2	1	-	-	-	-	-	1	6
	- pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	61	39	39	-	21	2	8	-	-	8	61
5.	CO, w tym	25	33	26	-	4	-	-	-	-	22	32
	- art. 401 k.p.c.	17	10	4	-	-	-	-	-	-	4	23
	- art. 45, 48 k.p.c.	8	23	22	-	4	-	-	-	-	18	9
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	135	48	48	-	3	-	-	-	12	33	135
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	1138	379	412	11	71	3	55	-	145	127	1105